

Uitgediept Kader voor samenwerkingsafspraken om Hendig te bestendigen

Inwoners en vakmensen voelen de ruimte om MENS te ZIJN in Hendig

Datum: 31-7-2025

Uitgediept kader voor samenwerkingsafspraken om Hendig te bestendigen

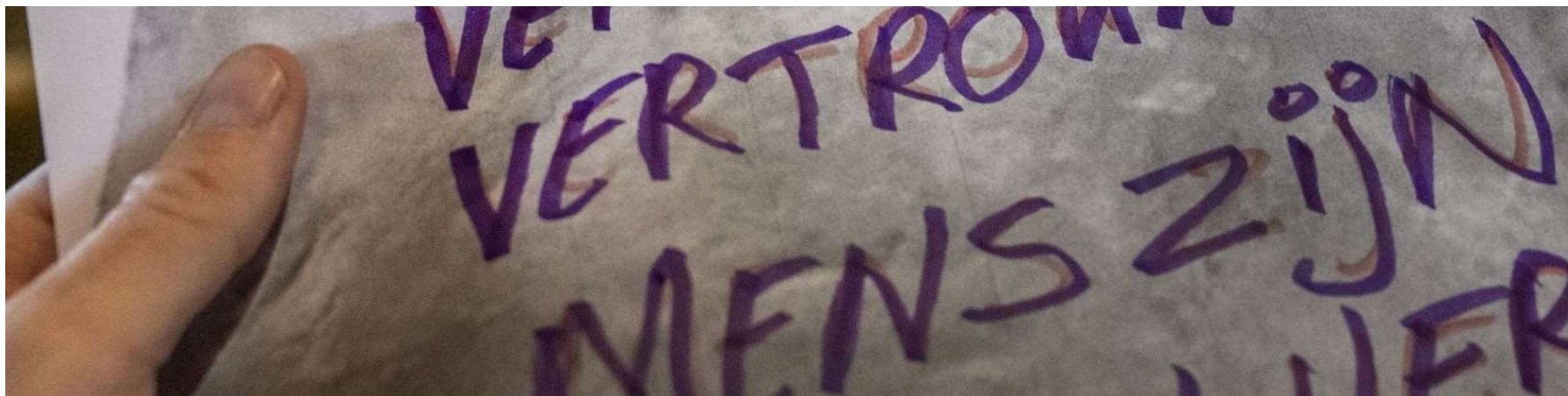
Inwoners en vakmensen voelen de ruimte om MENS te ZIJN in Hendig

Van: Ontwikkelteam samenwerkingsafspraken Hendig

Datum: 31-7-2025

Contact: Ron Genders (procesontwikkelaar), John Mulder (aanjager Hendig regelen en bestendigen),

ron.genders@peelenmaas.nl, 06-54972596

Leeswijzer: *In deze notitie zijn de inhoudelijke **kaders**, ingrediënten en het bedrijfsvoeringskader **uitgediept**. Daarnaast is het 'Bondig Kader voor samenwerkingsafspraken' opgetekend. Het Bondig Kader vormt de onderlegger voor de procesovereenkomst die de gemeente met iedere netwerkpartner aangaat. Daarin is het plan van aanpak opgenomen hoe we ons 'klaarstomen' richting 1 januari 2026 als streefdatum om de samenwerkingsafspraken van kracht te laten zijn. Dit loopt via een Open House constructie*

Voorwoord

Ontwikkelteam overhandigt kader samenwerkingsafspraken Hendig aan wethouder Vaasen

Tijdens de 8e inkleursessie op een zonovergoten vrijdag 13 juni 2025 overhandigden Addi Verschuuren en Lucretia Fronen-Kox symbolisch het kader van de samenwerkingsafspraken om Hendig te bestendigen aan wethouder Natasja Vaasen (zie foto voorpagina). Dit deden Addi en Lucretia als kartrekkers namens het Ontwikkelteam. Wethouder Vaasen sprak haar waardering uit voor het kader en ieders inzet. Zij heeft het kader op 8 juli 2025 in het college van B&W besproken en het college heeft het kader vastgesteld.

Evenwaardig en soepel ontwikkelproces

Vanuit een verzoek van wethouder Vaasen en gestuwd door de MeeDenkGroep Inhoud-Financiën is het Ontwikkelteam bemenst (zie overzicht volgende pagina). In drie sessies heeft het Ontwikkelteam het kader van de samenwerkingsafspraken vormgegeven, besproken en aangevuld. En was het Bondig Kader en Uitgediept Kader klaar. We kijken terug op goede gesprekken met een evenwaardige inbreng. Dat past in de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de kaders van Hendig. Iedereen heeft bijgedragen vanuit zijn of haar expertise. Dat staat voor mede-eigenaarschap.

Op naar procesovereenkomst en Open House constructie

Tegelijkertijd zijn we samen met Jozanne van der Velden, Frank van de Vondervoort en Tim Robbe (jurist, aanbestedingsexpert en bestuurswetenschapper) op zoek gegaan naar een passende samenwerkingsvorm voor Hendig die de toets op juridisch- en rechtmatigheidsvlak kan doorstaan en organisatorisch en financieel past. Dit is HOOFDVRAAG 1 in de lokale leervragen van het Leerexperiment Grenzeloos Samenwerken sociaal domein (zie paragraaf 1.10).

Na een korte uitstap naar een begrotingssubsidie zijn we uitgekomen op een procesovereenkomst als passende samenwerkingsvorm en deze te regelen via een Open House constructie. Hiermee blijven de ingrediënten van Hendig het beste geborgd en bestendigd. De looptijd van de procesovereenkomst wordt 10 jaar. Daarmee investeren we met elkaar in de ontwikkeling, het vertrouwen, het mede-eigenaarschap en het partnership.

Het was ons een waar genoegen om het proces te faciliteren en aan te jagen om de samenwerkingsafspraken vorm te geven.

Mede namens de deelnemers van het Ontwikkelteam

Groet, Ron Genders (procesontwikkelaar Hendig) en John Mulder (aanjager Hendig regelen en bestendigen)

Ontwikkelteam

- Han Goes, kartrekker Hendig Jeugd, gemeente Peel en Maas
- Lucretia Fronen, kartrekker Normaliseren, MEE de Meentgroep
- Laura Muijsers, kartrekker Hendig 18+, De Zorggroep
- Jozanne van der Velden, sr. adviseur Juridische Control, gemeente Peel en Maas
- Bjorn van Vught, mede-eigenaar, Zelfwerkt
- Maurice Steenhuis, financieel directeur, Boei-Limburg
- Jos Fuchs, manager bedrijfsvoering, Karakter
- Moniek Jeuken, regioleider Junior & Thuis, PSW
- Manon Reijnen, eigenaar/psycholoog NIP, Kindertherapie Peel en Maas
- Chantal Janssen, GZ-psycholoog, Basic Trust
- Enya Thijssen, procesbegeleider vakmensen Hendig, Enya Thijssen Consultancy
- Addi Verschuuren, kartrekker Hendig Jeugd, MV pedagogische begeleiding
- Hans Peeters, kartrekker Hendig 18+, gemeente Peel en Maas
- Frank van de Vondervoort, adviseur inkoop, gemeente Peel en Maas
- Maya Hendrix, financieel manager, Lionarons GGZ
- Claudia Wijnhoven, beleidsmedewerker, gemeente Peel en Maas
- Floor de Vries, eigenaar/begeleider, BoeBaDoefarm
- Frank Vervoort, casusregisseur, gemeente Peel en Maas
- Astrid Tacken, mede-eigenaar/psychomotorisch therapeut, Strael
- Hans van der Ham, GZ-psycholoog, Basic Trust

Redactie (31-10-2025):

Op 16 oktober heeft het Ontwikkelteam de Procesovereenkomst bekrachtigd. De ingrediënten van Hendig zijn goed bestendigd in de Procesovereenkomst.

✦ Het Ontwikkelteam onderstreept de essentie van Hendig: WIJ doen het op onze eigen manier vanuit de Bedoeling, waarbij de vraag, mogelijkheden en het verhaal van gezinnen/inwoners centraal staan, het Mandaat bij vakmensen ligt en met elkaar vanuit Vertrouwen en Relatie als krachtig Fundament en Sturingsinstrument. Dat zorgt voor blij (vak)mensen.

Samenvatting van en reflectie op kader door Bjorn van Vught en andere reiskompanen

Hendiger kan misschien (bijna) niet.....

Een persoonlijke reflectie op Hendig als mens, professional én zorgaanbieder.

Toen ik voor de eerste keer kennis maakte met 'Hendig', kwam ik via via terecht in de expertisetent. Vóór de coronaperiode een fysieke bijeenkomst, later vanwege alle maatregelen omgezet naar een online-bijeenkomst. Het was de bedoeling om een casus te bespreken samen met de jeugdige, zijn ouders en andere professionals (vakmensen). Vanuit deze bespreking zou de jeugdige (én zijn ouders) een advies krijgen over welke hulp passend zou kunnen zijn bij zijn hulpvraag. Een prachtig instrument wat op dat moment nieuw voor mij was. Ik kende natuurlijk wel formele en informele multidisciplinaire overleggen, maar dat was vaak praten óver de cliënt in plaats van mét de cliënt.

Nu bestaat 'Hendig' inmiddels 7 jaar en heb ik de beweging steeds beter leren kennen. Ik ben me er ook meer verbonden mee gaan voelen. In deze reflectie zet ik mijn ervaringen, gezien door drie brillen, uiteen.

Hoe ervaar ik 'Hendig' als mens?

Stel dat ik zelf ooit in de positie terecht kom waarbij ikzelf, of iemand uit mijn gezin, hulp nodig heeft. Hoe zou ik deze hulp en alles er om heen (los van de noodzaak of het resultaat) dan willen ervaren? Ik zou op de eerste plaats graag willen dat ik me gehoord zou voelen. Daarnaast wil ik het gevoel hebben dat ik serieus genomen zou worden in mijn zorgen en invloed/inspraak hebben op de oplossing. Maar hoe kan daar voor gezorgd worden in deze systeemwereld?

De expertisetent is een instrument, een middel. Het is zeker geen doel op zich. In mijn ogen is het een mooie manier om hulpvragen serieus te nemen, nader te onderzoeken en waar nodig (en mogelijk) te beantwoorden met een advies voor passende hulp. Het intrigerende is dat je het advies SAMEN formuleert met andere vakmensen ÉN de hulpvrager. Hiermee geef je de hulpvrager erkenning en autonomie. De hulpvrager heeft invloed op de uitkomst en het verdere vervolg. Uitkomsten van de expertisetenten zijn zeer uiteenlopend van bijvoorbeeld het advies tot diagnostiek, behandeling, hulp op school, begeleiding van een maatje of een combinatie van verschillende vormen van hulp. Het is ook wel eens voorgekomen dat het advies kwam om geen professionele hulp in te zetten maar dat hulp of ondersteuning binnen het eigen netwerk meer als passend werd gezien. De expertisetent is ook wel eens ingezet als evaluatie-instrument tijdens een casus. Denk eens mee, zijn we op de goede weg? Zien we iets over het hoofd?

Hoewel ik gezinnen (hulpvrager) gespannen zie zitten tijdens zo'n expertisetent heb ik achteraf vaak gehoord dat ze het waardevol vonden. Het feit dat zaken transparant werden besproken, ze zelf konden participeren, en invloed konden uitoefenen op het verdere proces, gaf gezinnen vertrouwen en moed.

Ik denk dat dat voor mij net zo zou gelden als ik in die positie zou zitten.

Redactie: Bjorns reflectie als vakmens gaat door onder de reflectie van wethouder Natasja Vaasen

Persoonlijke reflectie wethouder Natasja Vaasen op bestendigen van Hendig

Als kind wilde ik de wereld verbeteren – en geloofde ik al dat je als wethouder of burgemeester het verschil kon maken. Die droom is nu werkelijkheid. Mijn culturele en pedagogische achtergrond, samenlevingsopbouw en hulpverlening is de basis van hoe ik naar de samenleving kijk: vanuit kracht, verbinding en vertrouwen in mensen.

In Peel en Maas zie ik dagelijks hoe sterk gemeenschappen kunnen zijn als ze de ruimte krijgen. Zelfsturing is geen doel op zich, maar een manier om mensen écht eigenaar te laten zijn van hun leven en omgeving. Dat vraagt van mij als bestuurder dat ik soms op mijn handen zit, en soms juist ruimte maak. De gemeente is ondersteunend, faciliterend en responsief waar dat nodig is. Maar altijd: mét en voor inwoners.

Initiatieven zoals Hendig laten zien dat het anders kan in de jeugdzorg. Niet het systeem, maar de mens centraal. Niet praten óver, maar werken mét gezinnen. Dat vraagt lef, samenwerking en de wil om te doen vanuit de bedoeling. Ik zie het als mijn taak om binnen de wet de juiste keuzes te maken – keuzes die ertoe doen voor inwoners.

Mijn persoonlijke ervaringen – als kind, ouder, hulpverlener en nu bestuurder – hebben me gevormd. Het gevoel dat ik als kind had om de wereld te verbeteren, is nooit weg gegaan. Door mijn leven te leven en te begrijpen, blijf ik er van overtuigd om een bijdrage te leveren aan een betere wereld. Ze geven mij het vuur om vol overtuiging te investeren in wat ik geloof: samen maken we het leven mooier, eerlijker en menselijker. Dáár doe ik het voor.

Belangrijk is dat we Hendig bestendigen en borgen. Afgelopen zeven jaar is vooral gebouwd en ontwikkeld. Deze fase zijn we voorbij. Het is een bewezen werkwijze. Deze werkwijze levert op dat kinderen en ouders de regie houden op hun eigen leven, ook op momenten dat er professionele ondersteuning tijdelijk nodig is. Het bestendigen binnen Hendig is nodig om deze werkwijze te borgen binnen het huidige beleid van Peel en Maas. Dit doen we door een iets meer systematische verplichtingen in te bouwen in bijvoorbeeld procesovereenkomsten. De procesovereenkomst richt zich op de samenwerking binnen het proces van Hendig en niet op de samenwerking en hulpverlening op casusniveau. De afspraken over de inzet en de kwaliteit van Jeugdhulp bepaalt het gezin in samenspraak met de gezinscoach, als casusregisseur. Zij maken samen de match met de vakmensen die de passende hulp verlenen. De procesovereenkomst gaan we aan voor 10 jaar. Daarmee investeren we met elkaar in de ontwikkeling, het vertrouwen, het mede-eigenaarschap en het partnership. Hiermee bestendigen wij Hendig en hoop ik dat we nog heel lang van deze menselijke aanpak de vruchten kunnen plukken.

Hoe ervaar ik 'Hendig' als professional?

Ik ben inmiddels ruim 20 jaar werkzaam binnen de jeugdzorg. Eerst als sociotherapeut binnen een grote instelling voor jeugd GGZ, daarna als zelfstandige in de rol van ambulant begeleider. Met name binnen de muren van de grote instelling zag ik de systeemwereld sterk terug. Na 13 jaar merkte ik dat ik steeds minder ruimte had om maatwerk te leveren. Naast de beperkte mogelijkheden voor maatwerk merkte ik ook weinig ruimte om te innoveren en een hoge mate van financieel gestuurde zorg. Ik denk dat als we over de gehele linie kijken, we een flinke opdracht hebben met elkaar om (jeugd)zorg efficiënter en duurzamer te maken, zowel zorginhoudelijk als financieel.

'Hendig' doet in mijn ogen een serieuze poging om het ánders te doen. Het kan efficiënter, het kan met meer wederzijds vertrouwen en dat hoeft zeker niet meer geld te kosten dan zoals het gaat binnen reguliere sturing en inkoop. Het kan dus 'Hendiger'.

Voor mij als professional, of vakmens zoals dat binnen 'Hendig' heet, betekent dat voor mij dat ik de ruimte krijg (en voel) om mijn kennis, kunde en expertise te laten gelden. Mijn visie op een casus is niet de waarheid en een bijdrage op een gezamenlijk antwoord. Door dit samen te doen met andere gelijkgestemde vakmensen wordt in mijn ogen creativiteit en professionaliteit gestimuleerd. Ik word uitgedaagd om verder te kijken dan mijn eigen kennis, kunde en referentiekader. Dit alles staat natuurlijk in dienst van de hulpvrager.

Ik zie de systeemwereld van de reguliere sturing en inkoop (en daarmee ook het hulpaanbod) als een grote menukaart voorzien van allemaal codes, producten, prijzen en protocollen en regels. De hulpvraag wordt mijn inziens passend gemaakt aan het menu. 'Hendig' draait het om. Wat is de hulpvraag? Welke ingrediënten kunnen we samenvoegen om te komen tot een passend menu? Hierdoor is er dus veel meer maatwerk mogelijk. Ik ervaar dat de hulp dan ook doelgerichter en efficiënter wordt. Ik ervaar van hulpvrager, opdrachtgever en collega-aanbieders dat ik doe wat ik moet doen, natuurlijk binnen wettelijke kaders maar met de professionele autonomie zoals bedoelt binnen de beroepscode. Dat motiveert alleen maar om net dat stapje extra te zetten.

Redactie: Bjorns reflectie als netwerkpartner gaat door onder de reflectie van Addi Verschuuren

Persoonlijke reflectie Addi Verschuuren op het bestendigen van Hendig

Als nieuwkomer liet ik me misschien even beïnvloeden door de Limburgse naam met een ludieke kwinkslag, maar al bij de eerste vergadering kwam ik erachter dat dit een hele professionele groep mensen is met een duidelijke missie: 'De zorg laten gaan om precies dát waar het om hoort te gaan!' Om binnen een kader van transparantie en openheid zo effectief de juiste zorg voor elke authentieke case te kunnen bieden opende mij de ogen; zo kan het dus ook!

Wat ik ervaar is een manier van werken die efficiënter en (daardoor) kosten reducerend is. Kers op de appelmoes is hoe 'Hendig' je collega's leert kennen en weet te bereiken. Ieder met hun eigen kwaliteiten en allemaal met één doel: DE MENS. Zowel de mens met een hulpvraag als de mens op de werkvloer.

Addi Verschuuren, mede namens Maarten Verschuuren

Hoe ervaar ik 'Hendig' als Zorgaanbieder?

Mijn werk als ambulant begeleider (ZZP-er) is de laatste jaren overgegaan tot mede-eigenaar en directeur van een middelgrote zorgaanbieder in Noord-Limburg. In deze rol heb ik veel te maken met de systeemwereld van sturing en inkoop en gelukkig ook met 'Hendig'. Het aanhaken bij 'Hendig' betekent voor mij dat ik me in kan zetten om écht te innoveren en een andere beweging op gang kan brengen (en/ of houden). Binnen mijn eigen organisatie houden we van een no-nonsense aanpak, juichen we assertiviteit toe, zijn we serieus en zakelijk als het moet maar bekijken we zaken liever met humor, transparantie, met een kritische blik en in dialoog. Dit alles vind ik ook terug bij 'Hendig' en de aangesloten reiskompanen. Ik heb het gevoel dat we allemaal dezelfde visie en missie uitdragen. We gaan voor het collectief, de beweging. Ik geloof dat we de komende jaren meer zullen moeten inzetten op samenwerken en het bundelen van krachten. Hierbij bedoel ik dat we alleen de uitdagingen van de (jeugd)zorg aan kunnen als overheid, gemeenten, zorgaanbieders, individuele vakmensen én inwoners elkaar opzoeken en krachten gaan bundelen. Hierbij is wat mij betreft één vraag relevant: "Is het Hendig (voor alle partijen) wat we nu hebben bedacht?"

Conclusie en uitdagingen voor de toekomst

Ik heb 'Hendig' zien uitgroeien van project(je), naar pilot, naar een volwaardige bestendiging ondersteunt met een procesovereenkomst. Iets om trots op te zijn. Ik denk dat het succes van 'Hendig' ook te danken is aan het lokale karakter. Of dat schaalvergroting ook 'Hendig' is, is nog maar de vraag. Wel denk ik dat elementen uit 'Hendig' ook toepasbaar zijn binnen andere gemeenten of regio's. Hier is dan echter wel moed, lef en doorzettingsvermogen voor nodig om zaken anders te (willen) doen. Binnen Peel en Maas is dat gelukt. We zijn echter nog niet klaar. Ik zie 'Hendig' dan ook als een doorlopend proces van verbetering en innovatie.

- Kunnen we bijvoorbeeld de eindgebruiker (nog) meer betrekken bij het proces (bijv. door een Raad van Richting)?
- Kunnen we de Meedenkstructuur binnen 'Hendig' dermate inrichten zodat iedereen zijn inbreng kan hebben zonder te verzanden in eindeloze overleggen en vergaderingen?
- Hoe maken we nieuwe aanbieders wegwijs in de wereld en denkwijze van 'Hendig'?

Zo maar een greep uit de uitdagingen. Ik ben er van overtuigd dat we ook hier een 'Hendig' antwoord op zullen vinden. Ik ga het proces dan ook met vertrouwen tegemoet.

Tot slot de persoonlijke reflectie van Kartrekker Han Goes op het bestendigen van Hendig

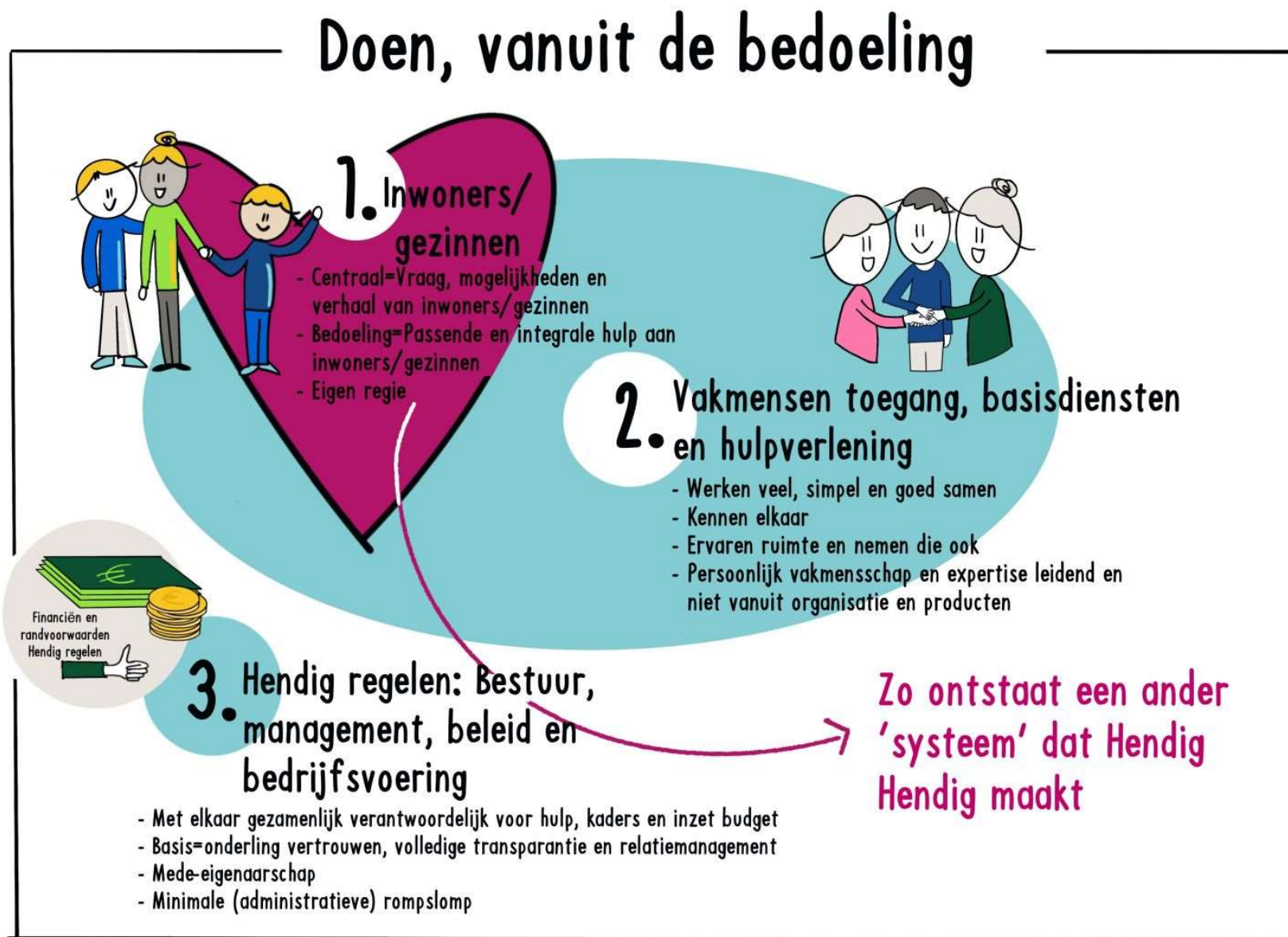
Ik ben jarenlang in verschillende functies en op verschillende terreinen actief geweest in de jeugdhulpverlening. En waar ik ook werkte was de gemene delen dat de ander bepaalde wat goed is voor de hulpvrager. Mijn ambitie en kijk op de wereld is er één van samendoen met de betrokkenen en kijken naar wie wat kan betekenen. Wat wij in Hendig als uitgangspunt hebben, is werken op casusniveau samen met het gezin en op basis van hun vraag en met de expertise van vakmensen. Dat ambacht met de centrale rol voor het gezin en de jeugdhulpverleners zie ik terug in het Kader voor de samenwerkingsafspraken waarin jeugdhulpverleners en netwerkpartners de krachten bundelen in plaats van elkaar beconcurreren. In de komende periode zetten we onze trektocht van Hendig voort om de integrale samenhang met zorg, onderwijs, justitie, veiligheid en arbeidsmarkt te vergroten. Ook daarin ligt de sleutel op CASUSNIVEAU.

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord.....	I
Samenvatting van en reflectie op kader door Bjorn van Vught en andere reiskompanen.....	III
1. Inhoudelijke kaders	1
1.1 In Hendig doen we vanuit de bedoeling	2
1.2 Sleutel voor Hendig en normaliseren ligt op casusniveau	2
1.3 Vakmensen voelen de ruimte om MENS te ZIJN in Hendig	2
1.4 Positionering Hendig.....	3
1.5 Hendig groeit en bloeit.....	11
1.6 Gezamenlijk kader, uitgangspunten en kompas Hendig.....	11
1.7 Werkwijze Hendig, expertisetent, voortent en thematenten	18
1.8 Stevige stappen gezet naar duurzame borging (ingrediënten) van Hendig	20
1.9 Uitdagingen en hoe tegemoet getreden	26
1.10 Hendig bestendigen en ingrediënten duurzaam borgen via inspiratietoerke en leerexperiment.....	27
1.11 Wat zien we? (ST: conclusies). <i>Hendig werkt en draagt ertoe bij dat vakmensen graag in Peel en Maas werken</i>	35
2. Bedrijfsvoeringskader. Hendig regelen en bestendigen	39
2.1 MDG Inhoud-Financiën	39
2.2 Volledige transparantie in Huishoudboekje	40
2.3 Berichtenverkeer	41
2.4 Reisbudget en bijdrage vanuit gemeente en %omzet netwerkpartners	42
2.5 Experts ontwikkelen mee in bedrijfsvoeringsaspecten Hendig	42
2.6 Aon de geng met continue monitoring Hendig	43
3. Ontwikkelteam geeft samenwerkingsafspraken Hendig en Meedenkstructuur vorm	46
3.1 Ontwikkelteam	46
3.2 Meedenkstructuur (systeemtaal: Regiestructuur)	47
3.3 Raad van Richting	48
3.4 Reisgids Hendig.....	49
3.5 Bondig Kader, procesovereenkomst en Open House constructie.....	49
4. Transformatie Jeugdhulp in Hendig geslaagd.....	50
4.1 Leren van Hendig.....	50
4.2 Hendig kopiëren gaat niet, de ingrediënten wel op je eigen manier en met je eigen DNA.....	50
4.3 Recept voor Hendig.....	51
Bijlage. Hendig huishoudboekje	53

1. Inhoudelijke kaders

1.1 In Hendig doen we vanuit de bedoeling

In Hendig krijgen inwoners/gezinnen in Peel en Maas passende en integrale hulp. Daarin staan de vraag, mogelijkheden en het verhaal van de inwoners/gezinnen en hun naasten centraal. Vanuit die bedoeling doen vakmensen van de toegang, basisdiensten en hulpverlening met elkaar in Hendig. Experts vanuit beleid, bestuur, management, proces en bedrijfsvoering faciliteren de samenwerking tussen deze vakmensen en dat de hulp voor de inwoner/gezin goed en simpel geregeld wordt met minimale (administratieve) rompslomp. De gemeente Peel en Maas en netwerkpartners maken Hendig mogelijk en zijn **gezamenlijk verantwoordelijk voor kaders en de inzet van hulp en budget**. Zo voeren we samen regie en dat doen we stuwend.

In Hendig zijn onderling vertrouwen, volledige transparantie en relatiemanagement belangrijke ingrediënten om te komen tot mede-eigenaarschap. Hendig is **inhoudelijk gedreven en gebaseerd op vertrouwen** en niet financieel gedreven en niet gebaseerd op beheersing en controle. Zo is een alternatief (ander 'systeem') ontstaan dat Hendig Hendig maakt.

1.2 Sleutel voor Hendig en normaliseren ligt op casusniveau

De vakmensen in Hendig doen vanuit de bedoeling. We zien dat doen vanuit de bedoeling betekent dat je op casusniveau moet insteken om tot passende en integrale hulp te komen aan inwoners/gezinnen. En in moet steken op de expertise en toegevoegde waarde van vakmensen. Dat past in ons DNA van Peel en Maas. Op casusniveau kun je tot andere oplossingen komen dan de gebruikelijke zorg vanuit de hulpvraag (en diagnose). Verder kun je op casusniveau ruimte zoeken om te ontschotten binnen het sociaal domein en met andere aanpalende domeinen, zoals het zorgdomein, onderwijs, arbeidsmarkt en justitie. Op casusniveau proberen wij op basis van de bedoeling met de betrokken vakmensen meer in duurzame oplossingen te denken die gelegen liggen in de nabijheid van de inwoner/gezin. Normaliseren vraagt een mentaliteitsverandering van de vakmensen alsook van de inwoner/gezin.

Vakmensschap

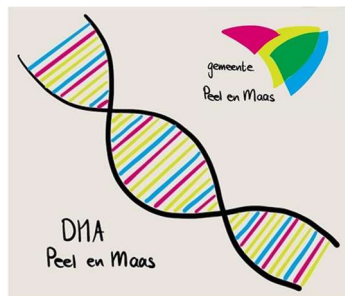
*Vakmensen zijn als beroepskrachten **experts in hun vak** vanuit hun werkervaring en opleiding. Als mensen nemen ze hun **levenservaring** mee. Daarmee zijn ze van toegevoegde waarde in passende en integrale hulp aan de inwoners/gezinnen. Willen de vakmensen die ruimte ervaren en nemen dan is het **vakmensschap en de toegevoegde waarde leidend** en niet het organisatie- en productmatig perspectief waar men werkzaam is.*

1.3 Vakmensen voelen de ruimte om MENS te ZIJN in Hendig

Dat MENSZIJN staat volgens reiskompanen voorop in casusbesprekingen, gevolgd door je expertise als vakmens en daarna pas de organisatie waar je voor werkt. Dat voelen inwoners/gezinnen in de expertisetent van Hendig en bij de hulp, zorg en ondersteuning die ze krijgen. Een belangrijke constatering vinden we dat MENSZIJN met hoofdletters in de samenwerkingsafspraken komt te staan. Inwoners/gezinnen voelen zich volgens de gezinscoaches gehoord en het meedoen in de gesprekken geeft mede-regie en mede-eigenaarschap (zie paragraaf 1.11).

1.4 Positionering Hendig

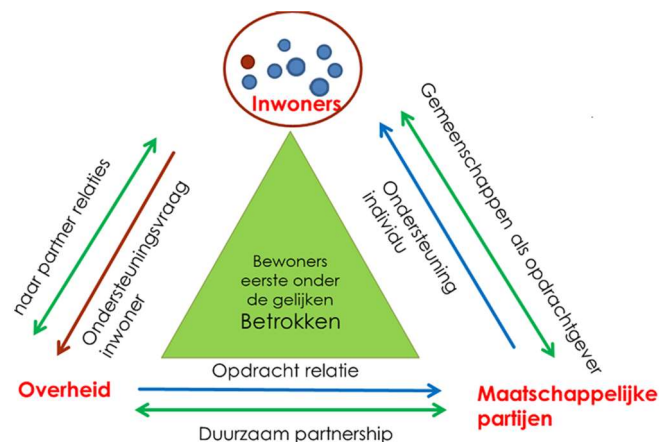
1.4.1 Hendig past in het DNA van Peel en Maas

In het gesprek van Han Goes en Ron Genders met de manager van VWS Jeugd in 2019 legde deze laatste de relatie bloot tussen de ingrediënten van Hendig en het **DNA van Peel en Maas**. Volgens de manager kan een beweging als Hendig niet zomaar ontstaan en is er meer nodig om die **voedingsbodem** te kweken. Dat gedachtegoed heeft zich in de afgelopen 30 jaar gaandeweg ontwikkeld. Als gemeente willen we graag bijdragen aan het goede leven in Peel en Maas. Bij alles wat wij doen is een drietal **kernwaarden** voor ons leidend: zelfsturing, duurzaamheid en diversiteit. **Ruimte voor vakmensschap** en voor ontwikkelen en innoveren zijn grondhoudingen. In gesprek blijven met elkaar en vertrouwen in elkaar staan daarbij centraal. We doen het samen met (groepen) inwoners en netwerkpartners.

Vertrouwen op het vakmensschap maakt dat de handelingsvrijheid, doorzettingsmacht en beslissingsbevoegdheden zoveel mogelijk is neergelegd bij de mensen die met de voeten in de klei staan. Deze weten wat er daadwerkelijk speelt. De gemeente heeft regels en protocollen teruggebracht tot het verantwoorde minimum. Deze zijn vooral kwalitatief en niet limitatief. In Peel en Maas handelen we in de geest van de wet. Vakmensen, zoals de gezinscoaches, consultants en buitendienstmedewerkers, zijn in dienst van de gemeente. De onderzoekers van het Verwey-Jonker Instituut (VJI) hebben in het portret van Peel en Maas in de rapportage 'EigenWijs transformeren' eenzelfde kracht en ruimte opgetekend (Eindrapport EigenWijs transformeren, VJI, maart 2021).

1.4.2 Dialoogsturing in Gouden Driehoek en stuwende regie

Dialoogsturing in Gouden driehoek

In de gemeente Peel en Maas komen nieuwe initiatieven dialooggestuurd tot stand in de Gouden Driehoek. Dialoogsturing betekent dat wanneer de actoren hun ideeën en initiatieven uitwerken in plannen, zij de andere actoren in een zo vroeg mogelijk stadium bij deze planvorming betrekken en in dialoog de plannen verder ontwikkelen. Het is een intensief proces tussen evenwaardige partijen met een hoog rendement. De inwoners van buurt, wijk of dorp zijn zoveel mogelijk leidend in het proces om te komen tot diensten, voorzieningen en producten. Maatschappelijk partners en regiepartijen zijn vanuit hun verantwoordelijkheid en expertise faciliterend, ondersteunend en stuwend richting (groepen) inwoners in buurt, wijk of dorp. Primair in de dialoogsturing is de **evenwaardige en wederkerige relatie** tussen de drie hoofdactoren (groepen

inwoners (gemeenschap)), maatschappelijke partijen en regiepartijen (overheid). Binnen het sociaal domein en het zorgdomein zijn respectievelijk de gemeente Peel en Maas en cVGZ zorgkantoor/zorgverzekeraar de regiepartijen. Wonen-, Welzijn-, Jeugdhulp- en andere Zorgaanbieders vormen de maatschappelijke partijen.

Stuwende regie geeft ruimte en kaders om gezamenlijk te werken aan oplossingen

De stuwende regie, in de zin van aanjagen en voortstuwen, gaat over het BIEDEN VAN RUIMTE aan de (groepen) inwoners en maatschappelijke partijen en gaat NIET over het opleggen van dwingende kaders. De (groepen) inwoners en maatschappelijke partijen ontplooiën op basis van behoeften in dialoog met elkaar nieuwe initiatieven en ontwikkelen innovatieve producten en diensten. De stuwende regie is erop gericht dat de financiering en beleid de praktijk volgt en we de regels buigen naar de doelen die we willen realiseren. Verder betekent dit dat we beleidsregels als richting interpreteren en niet als rigide voorschriften. In het voeren van de stuwende regie zoekt de gemeente afstemming met andere gemeenten en regievoerende partijen in aanpalende domeinen en landelijke en provinciale overheid.

1.4.3 Netwerksamenwerking en proactief inspelen op de decentralisaties

Leven in het Dorp WWZ

Vanuit een convenant in 2003 tussen de oud-gemeenten Helden, Kessel, Maasbree en Meijel, het zorgkantoor cVGZ, aanbieders Wonen-Welzijn-Zorg (WWZ) en Kernteams WWZ is het programma Leven in het Dorp WWZ ontwikkeld. In 12 jaar tijd is door inwoners en netwerkpartners in de dialoog in de Gouden Driehoek een veelheid aan initiatieven en trajecten in samenhang ontwikkeld en gerealiseerd. Zo is verpleeghuiszorg verspreid van één locatie naar zes locaties en uitgebreid van 90 naar 210 plekken. Verder zijn voorliggende voorzieningen, zoals dorpsontmoetingen (eerder dorpsdagvoorzieningen) en dorpsvervoer, gefaciliteerd en gestuwd. Op casusniveau is een integrale toegang 18+ in de pilot Schakelplein ontwikkeld en de werkwijze arrangeren in pilot Netwerk Welzijn Versterkt.

Evaluatie Schakelplein inhoudelijk

Persoonlijke Arrangementen	
In uitvoering, waarvan	275
• Arrangementen ism Gezinscoaches	20
• Arrangementen ism Werk & Inkomen	20
In behandeling	111
Afgerond zonder arrangement	7
Totaal	393

Pilot Schakelplein

In een notitie in 2012 zijn de ideeën uitgewerkt voor een integrale toegang voor 18+-ers. De Pilot Schakelplein is in oktober 2013 gestart op het gebied van coaching, ondersteuning, begeleiding, zorg, werk en inkomen. De Pilot Schakelplein heeft zich in eerste instantie gericht op het samenstellen van arrangementen en de netwerksamenwerking die daarvoor nodig is op het gebied van Wmo-Zvw-AWBZ/WLZ. De arrangeurs van gemeente en netwerkpartners konden daarin gebruikmaken van een ontschot budget. De pilot Schakelplein was in meerdere opzichten geslaagd (Evaluatierapportage, juni 2015). Zie conclusies hieronder.

Conclusies

De pilot Schakelplein is geslaagd:

- Inhoudelijk: complexe zorgvragen, integraal, gekanteld en beter opgepakt – meer kwaliteit van leven
- Binnen financiële opdracht
 - Berekend budget pilot: 148 AWBZ-voorzieningen, € 395.000,--
 - Ingezet: 135 AWBZ + 7 DDV= 142 AWBZ-voorzieningen, € 405.000,--
 - Financieel: met minder budget, binnen bezuinigingsopgave
- Procesmatig: nieuwe methoden ontwikkeld en beproefd, nieuwe werkwijze voor decentralisaties
- Innovatief ingespeeld op Decentralisaties

Wat heeft het opgeleverd?

Netwerk Welzijn Versterkt

- Pilot 2010-2011 – verbreding en borging 2012-2015
- NWV = wisselen van perspectief, nieuwe manier van samenstellen ondersteuning en andere rol hulp- en zorgverleners
- Nieuwe 'indicatie'-methodiek: arrangeren
 - persoonlijk arrangement – vanuit eigen kracht
 - meer handelingsvrijheid hulp- en zorgverleners.
 - Methodiek voor kanteling in loketfunctie en signaalfuncties – keukentafelgesprek

Pilot Netwerk Welzijn Versterkt (NWV)

De pilot is in 2010 gestart met de volgende doelstellingen:

- Inwoners in een kwetsbare positie kunnen leven en werken zoals zij dat graag willen, als inwoner in de lokale samenleving
- De samenwerking tussen netwerkpartners onderling en met vrijwilligers (organisaties) en belangengroeperingen krijgt vorm en ontwikkelt zich verder gericht op participatie van de burger in een kwetsbare positie in de buurt
- Het netwerk ontwikkelt zijn vermogen om zeer uiteenlopende en complexe hulpvragen te bedienen met het oog op duurzame hulpverlening

De effectanalyse in 2013 (Effectanalyse, juli 2024) leverde een aantal bevindingen op. Inwoners in een kwetsbare positie zijn geholpen door de aanpak. Hoewel de individuele effecten heel verschillend zijn, stabiliseert de situatie zich door NWV en zijn terugval- en crisissituaties voorkomen. Kwetsbare inwoners zijn bijvoorbeeld gezonder, minder eenzaam, ze zien weer perspectief. Daardoor zijn ze in staat actiever invulling te geven aan hun eigen leven en de ondersteuning die ze daarbij nodig hebben. De directe omgeving van de inwoner en het lokale netwerk is nauwer betrokken. De betrokken beroepskrachten zijn enthousiast en ontwikkelen zich op professioneel vlak. De nieuwe aanpak levert diverse kostenbesparingen op (15 tot 25%). NWV brengt stabiliteit in het leven van inwoners. Dat is ook zichtbaar in het gelijkmatiger verloop van de kosten. De aanpak van NWV leidt tot een verschuiving van de partijen die een inwoner in een

kwetsbare positie ondersteunen. En vanuit deze verschuiving is er ook een verandering van de onderliggende financiering zichtbaar (deze pakt per casus verschillend uit).

Pilots na 2015 doorontwikkeld

De inzichten van de pilots NWV en Schakelplein zijn na de decentralisaties doorontwikkeld in het Integraal Team Jong Volwassenen 17-27 jaar (ITJV) en meegenomen in de expertisetent van Hendig (zie paragraaf 1.7).

Van Netwerk Welzijn Versterkt
en Schakelplein

Naar Integraal Team Jong Volwassenen
en Expertisetent Hendig

Jeugdstation.nl

Net als de netwerksamenwerking in Leven in het Dorp WWZ zijn de gemeente Peel en Maas en aanbieders op het gebied van jeugd in de aanloop naar de decentralisaties gaan samenwerken in Jeugdstation.nl. Het was een samenwerkingsverband van Vorkmeer (maatschappelijk werk, jongerenwerk), MEE, GGD 0-19, Bureau Jeugdzorg, basis en voortgezet onderwijs, kinderopvang en aanbieders van peuterspeelzaalarrangementen en gemeente. Deze kernpartners zijn tevens de pedagogische basisvoorzieningen in Peel en Maas.

We vinden het belangrijk om bestaande sterke pedagogische basisvoorzieningen in hun kracht te houden en zetten. Dat betekent dat we, in het licht van de decentralisatie, hebben gekozen om aan te sluiten bij het bestaande, het bestaande verder door te ontwikkelen en de samenhang te versterken.

Arrangeren in de pilot Gezinscoaches 2014

Met de gezinscoaches zet Peel en Maas deskundige vakmensen op het gebied van opvoeden en opgroeien in aan de voorkant. De gezinscoaches zijn deskundig op het gebied van opvoeden en opgroeien en hebben als team specialistische kennis over opvoed- en opgroei problemen die kunnen worden veroorzaakt door gezinsomstandigheden, psychiatrische aandoeningen, lichamelijke en/of verstandelijke beperkingen. Hiermee wordt geborgd dat de juiste hulp op maat wordt verleend. Om daadwerkelijk snel te kunnen handelen en de kennis en ervaring van de gezinscoaches in de uitvoering optimaal te gebruiken, hebben de gezinscoaches veel handelingsruimte. De gezinscoach is de gesprekspartner en het aanspreekpunt van het gezin, verleent hulp en is in staat om in te grijpen indien nodig. De gezinscoaches kunnen ondersteuning en specialistische zorg van een specialist inroepen en zijn daarmee bevoegd om hulp in te schakelen. Het is de bedoeling dat zoveel mogelijk direct de juiste ondersteuning wordt ingezet; licht waar het kan, zwaar waar het moet. De **gezinscoach stelt** volgens de principes van 1Gezin1Plan **het gezinsplan op en verleent hulp**. Dit is een **verschil met de arrangeur van het Schakelplein**. De arrangeur verleent geen hulp; hij/zij regelt, arrangeert, de hulp die nodig is. Vanuit 1Gezin1Plan wordt zoveel

mogelijk vanuit de behoeften van de ouders en de jongeren integraal bekeken aan welke problemen wordt gewerkt en wie daar een rol in spelen. Het uitgangspunt is dat hierbij zo weinig mogelijk verschillende netwerkpartners worden ingezet en dat geïnvesteerd wordt in de eigen kracht en de inzet van het sociale netwerk van het gezin. In 1Gezin1Plan wordt integraal gekeken naar alle levensdomeinen.

Conclusies pilot gezinscoaches

De belangrijkste conclusies van de pilot gezinscoaches zijn:

- De gezinscoach levert maatwerk en zet de gezinnen en het sociale netwerk in hun kracht
- De gezinscoach is de spil in het gezin: zij/hij ondersteunt zelf het gezin, haar/zijn inzet is niet vooraf afgebakend en ze/hij schakelt zelf desgewenst een specialist in
- Gezinnen waarderen de wijze waarop de gezinscoaches hen ondersteunen. Ook vinden ze het prettig, dat deze ondersteuning langer kan doorgaan als dat nodig is en ze stellen het zeer op prijs dat ze met één vast gezicht te maken hebben
- Door het inzetten van een team jeugdhulpprofessionals afkomstig uit verschillende organisaties, kan een rijk geschakeerde deskundigheid en ervaring beschikbaar worden gesteld aan de ondersteuning van gezinnen. Hiermee wordt maatwerk op een hoog kwalitatief niveau gerealiseerd
- Intervisie is belangrijk voor zowel het ontwikkelen van een 'nieuwe werkwijze' voor de gezinscoaches als voor de professionele ontwikkeling van de gezinscoaches. Een goede hulpverlener is iedereen, maar je moet de kans krijgen om die 'brede gezinscoach' te worden (met nieuwe verantwoordelijkheden en andere posities)
- Inzet van een gedragsdeskundige die het team op casuïstiekniveau ondersteunt en de verantwoordelijkheid kan dragen voor bepaalde beslissingen is een absolute voorwaarde om het team efficiënt te kunnen laten functioneren.

Team gezinscoaches

In 2015 zijn de gezinscoaches afkomstig van verschillende jeugdhulpaanbieders met ieder zijn eigen expertise. In het team gezinscoaches zijn die expertises samengevoegd. Het team is gebiedsgebonden ingezet. Op deze manier is het mogelijk om korte lijnen te onderhouden met de vakmensen van de pedagogische basisvoorzieningen, de verbinding te leggen met het dorpsnetwerk en het beroepsnetwerk en om een goed beeld van de sociale kaart van de betreffende kernen te hebben. In 2015 zijn de gezinscoaches net als de arrangeurs Schakelplein gepositioneerd binnen de gemeentelijke organisatie. In 2025-2017 is het team en de werkwijze stevig neergezet en doorontwikkeld. De beoogde effecten zijn behaald, zoals laagdrempeligheid, versnippering tegengaan, doorschuifmechanisme – met daarbij behorende wisselende gezichten voor het gezin – doorbreken. Kortom, het aanbrengen van integraliteit. Gezinscoaches zijn in dienst van de gemeente en de ondersteuning en hulp is een basisvoorziening (basisdienst).

Samenwerking met huisartsen

De huisarts kan verwijzen naar alle vormen van jeugdhulp. De gemeente is in 2015 in gesprek gegaan huisartsen over hun rol, die van de gezinscoaches en de afstemming daartussen en samenwerking op basis van partnership. Op deze manier heeft de huisarts en de praktijkondersteuner GGZ (POH-GGZ) een korte lijn naar de gezinscoach. In de pilot gezinscoaches is daar ervaring mee opgedaan. Op basis van deze ervaring en verdere gesprekken zijn korte lijnen ontstaan. In de meeste huisartsenpraktijken in Peel en Maas hebben gezinscoaches spreekuren.

1.4.4 Kaderstelling 2024-2035 en Uitvoeringsbeleid Een sterke basis Opvoeden en opgroeien bieden richting aan het kader

De gedeelde ambitie Sociaal Domein 2035 is een ambitie van inwoners, ondernemers en organisaties die met ons willen werken aan een Peel en Maas waarin het goed leven is (mei 2024). In de gedeelde ambitie is onder het kopje 'Anders samenwerken' de volgende ambitie opgetekend: **Professionele zorg is aanvullend op gemeenschapszorg.**

Laagdrempelige, slim georganiseerde en kwalitatief goede zorg met oog voor de mens. Gericht op samenwerking in plaats van concurrentie. Daarin werken partijen steeds meer gebiedsgericht met een kleinschalige uitvoering in **'netwerken van mensen'** in plaats van 'netwerken van organisaties' en staat het vakmensschap van de professional voorop. In zoverre het marktconforme aanbesteden van dienstverlening hierbij belemmerend werkt, wordt dit vervangen door **inkoop op basis van partnership**. De ingrediënten van Hendig en het bestendigen van Hendig in samenwerkingsafspraken passen prima in deze ambitie.

Om de jeugd optimale kansen te geven, is een sterke pedagogische basis nodig (Uitvoeringsbeleid, juli 2024).

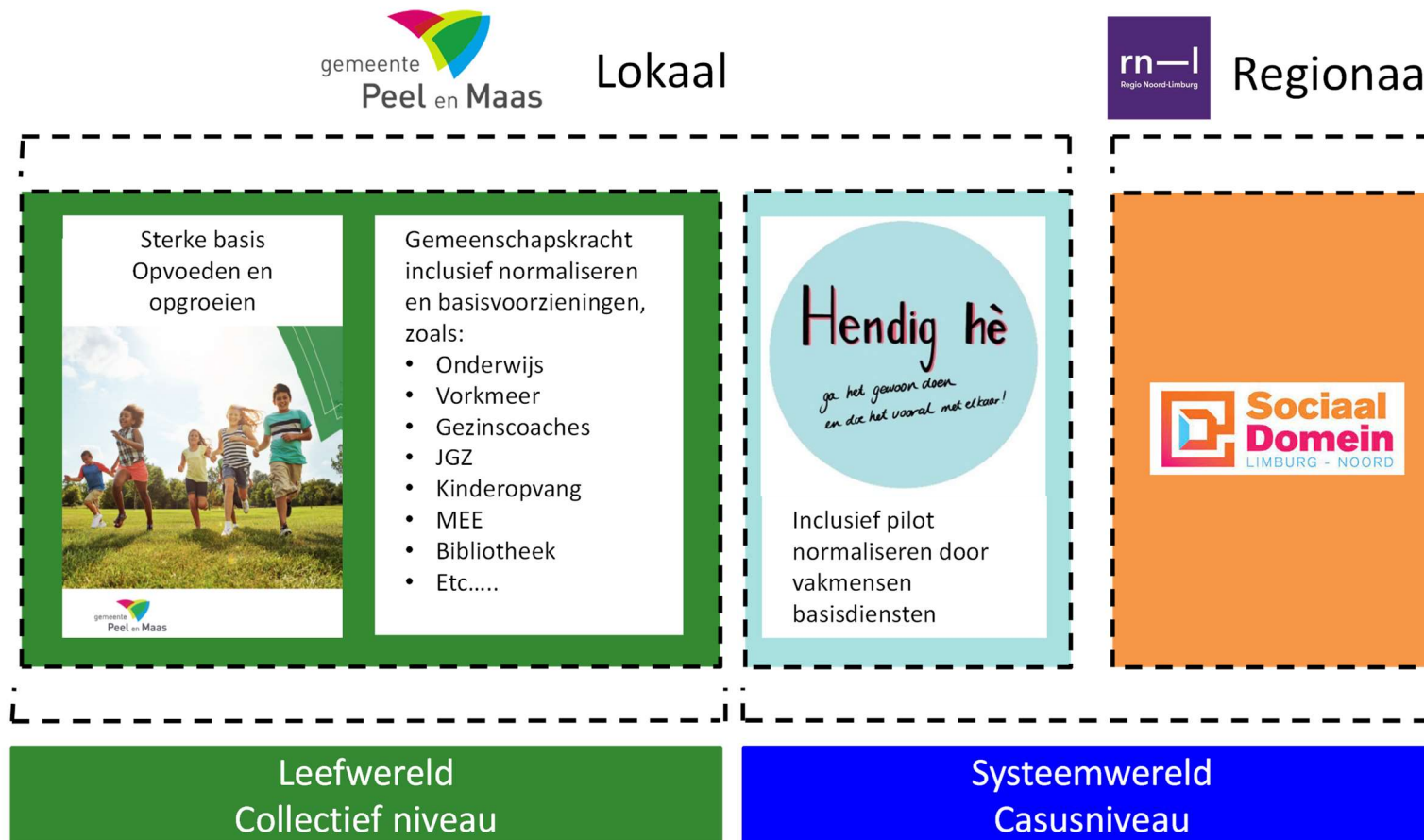
Jeugdigen kansrijk, veilig en gezond op laten groeien, dat is waar we als gemeenschap, basisvoorzieningen, jeugdhulpaanbieders en gemeente aan willen werken. Een opvoed- en opgroeiomgeving waarin opvoeders samenwerken, elkaar aanvullen en versterken. Van ouders tot leerkrachten, van burens tot vrijwilligers. Dat bevordert het gewone opgroeien, ontwikkelen en opvoeden. Deze visie is niet nieuw. Al bij de invulling van de decentralisatie jeugdhulp in 2015 is beschreven dat de pedagogische civil society het fundament is. In Peel en Maas zetten heel veel mensen zich in voor jeugdigen en blijven we zoeken naar verbetering van samenwerking binnen de pedagogische basis. Het doorontwikkelen van een sterke pedagogische basis sluit aan bij de **landelijke Hervormingsagenda Jeugd** waar het vertrouwen in en versterking van de directe leefomgeving en sociale basis een belangrijk perspectief is.

1.4.5 Gemeenschapskracht leefwereld en systeemwereld sociaal domein 'communicerende vaten' en aanvullend op elkaar

In de volgende opgave gaan we met elkaar het gesprek aan hoe de systeemwereld (Hendig en regionale aanbesteding Jeugd) meer aanvullend kan zijn op de gemeenschapskracht in de leefwereld (zie paragraaf 1.11). Dat kun je zien als 'communicerende vaten' die van invloed zijn op de inzet van ondersteuning, zorg en jeugdhulp. Ondersteuning vanuit leefwereld van de inwoner/gezin leidt tot minder (zwarte en specialistische) inzet van vakmensen in de systeemwereld, al gaat dat uiteraard niet 1-op-1 op. Daarom staat communicerende

vaten tussen aanhalingstekens. Dit is als richting bedoeld en *NIET* als doel en doelstelling die SMART-geformuleerd (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden) is en te meten via KPI's (Kritieke Prestatie Indicators). Dat past in het DNA van gemeente en netwerkpartners in Peel en Maas en de kaderstelling 2024-2035 (sociaal domein) en het uitvoeringsbeleid 'Een sterke basis Opvoeden en opgroeien'.

Gemeenschapskracht leefwereld en systeemwereld sociaal domein 'Communicerende vaten' en aanvullend op elkaar

1.4.6 Faciliteren, stimuleren, stuwen en sturen

In de gemeente Peel en Maas nemen we de ruimte om lokaal samenwerkingsafspraken in Hendig te ontwikkelen. Lokaal kun je in de samenwerkingsafspraken de ruimte voor de sterke pedagogische basis in jeugd en gemeenschapskracht meenemen (HOOFDVRAAG 2 in de lokale leervragen in het leerexperiment, zie paragraaf 1.10). *NIET* als opdracht voor gemeenschappen want dat werkt niet. Dat kun je als gemeente faciliteren, indien gewenst stimuleren, stuwen daar waar je een eigen verantwoordelijkheid hebt en sturen daar waar dit noodzakelijk is. In de samenwerkingsafspraken nemen we mee om de systeemwereld meer aanvullend te laten zijn op de leefwereld. In de ***pilots DOE(N) es Hendig en Normaliseren*** richten vakmensen werkzaam bij basisdiensten, mensen met ervaringskennis en meedenkers uit de gemeenschap zich op lichte ondersteuningsvragen van inwoners/gezinnen op casusniveau (zie paragraaf 1.8).

1.4.7 Voorbeeld om het verschil te duiden tussen casusniveau in Hendig en collectief in gemeenschapskracht

In een ***casus in Hendig*** wil Tom graag blijven voetballen met zijn vrienden in het voetbalteam in het dorp. Tom is 12 jaar en heeft autisme en krijgt steeds meer last van prikkels. Tom is al eens kwaad weggelopen bij de training. Zijn coach Peter weet niet goed hoe hij Tom daarin kan ondersteunen. De ouders van Tom bespreken dit met Simone, hun gezinscoach. De ouders en Simone brengen dit in in de expertisetent. Het advies is om contact te zoeken met een autismebegeleider. Simone kent Audrey. Audrey werkt als autismebegeleider bij MV Pedagogische begeleiding. Simone vraagt Audrey of ze coach Peter iets meer inzicht kan geven hoe hij Tom kan coachen. Audrey schakelt met Peter en met Tom en er is een klik. Audrey bezoekt een training en geeft Tom en Peter een paar suggesties hoe ze tijdens de training iets meer structuur en duidelijkheid kunnen meenemen die Tom nodig heeft om niet overprikkeld te raken. Achter de schermen regelen we in Hendig dat de inzet van Audrey door de gemeente wordt vergoed aan MV Pedagogische begeleiding. Dit is dus de bedoeling van Hendig vanuit de hulpvraag van Tom. In de casus van Hendig is de inzet van de hulpverlener Audrey aanvullend op hetgeen coach Peter vanuit de leefwereld toevoegt aan Tom en zijn ouders (inwoners en hun naasten).

In het ***collectieve*** kan coach Peter in dit voorbeeld zijn ervaringen delen met het bestuur van de voetbalvereniging. Het bestuur kan in het dorpsnetwerk aangeven dat ze meer willen betekenen voor jongeren met beperkingen/hulpvragen die in het dorp wonen. Vanuit het dorpsnetwerk wordt dan contact gelegd met de dorpsondersteuner en deze kan met het bestuur van de voetbalvereniging meedenken hoe ze dit handen en voeten kunnen geven. Dat is dus vanuit het collectieve waarin de gemeenschap uit eigen beweegredenen in beweging is (***gemeenschapskracht***).

1.5 Hendig groeit en bloeit

In de illustratie hiernaast is de trektocht van Hendig uitgetekend die we als reiskompanen hebben bewandeld. In 2018 is de trektocht gestart in de vorm van de pilot Hendig Jeugd. Gaandeweg zijn steeds meer reiskompanen de paden gaan bewandelen.

In Hendig hebben we onze **eigen taal** ontwikkeld. Deze wijkt af van de systeemtaal (ST) die in het sociaal domein gebruikelijk is. We duiden de Hendig-taal in termen in de systeemtaal (ST).

Hendig is dus **geen project** met een uitgestippeld plan en een concreet einddoel **maar een proces en beweging** waarin reiskompanen verschillende paden volgen (ST: systeemverandering die inspeelt op transformatie sociaal domein).

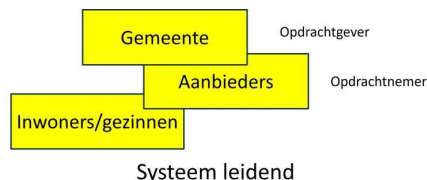
1.6 Gezamenlijk kader, uitgangspunten en kompas Hendig

1.6.1 Start Hendig en wat we willen in Hendig

In het najaar van 2017 voelde Han Goes de drang om zijn ervaringen als coördinator Jeugdhulp en zijn ervaringen in de regio te delen. Mensen hadden het steeds over partnership en verbinding. Het leken wel toverwoorden. Deze woorden bleken echter loos omdat daar volgens Han geen betekenis aan gegeven werd. Han zag ook steeds meer mensen in verwarring die aanliepen tegen het huidige systeem van Jeugdhulp met heel veel codes en bijbehorende tarieven.

In dat **jeugdhulpsysteem** bepaalt de gemeente de kaders (voor de toegang en hulpverlening) en is zij verantwoordelijk voor de besteding van het budget. Aanbieders verlenen de hulp, zorg en ondersteuning aan cliënten die deze via de toegang krijgen toegewezen. Afspraken en overeenkomsten komen voort uit

Doen, vanuit de bedoeling leidend

opdrachtgeverschap van de gemeente en **opdrachtnemerschap** van aanbieders. Dat maakt het **systeem leidend**.

In **Hendig** zijn gemeente en netwerkpartners **gezamenlijk verantwoordelijk** en staan **inwoners/gezinnen centraal**. Vakmensen worden gefacilieerd en gestuwd om passende en integrale hulp te regelen en te verlenen.

1.6.2 Uitgangspunten

Als kartrekker ontmoette Han begin 2018 een aantal gelijkgestemde managers en beleidsmedewerkers in de **Meedenkgroep (MDG) Inhoud** (ST: projectgroep). Al snel was er overeenstemming over **de bedoeling** van Hendig (zie paragraaf 1.1) en een gezamenlijke overtuiging dat het Hendiger moest en kon. Dat was de start van de trektocht van Hendig Jeugd (ST: pilot Hendig Jeugd).

De MDG Inhoud verwacht dat veel, simpele en goede samenwerking tussen vakmensen (2) van de toegang, basisdiensten en hulpverlening resulteert in passende en integrale hulp aan inwoners/gezinnen (1) die dit nodig hebben. De MDG Inhoud ziet **10 uitgangspunten** die de richting van Hendig verwoorden. De MDG Inhoud zette de trektocht in om ruimte voor vakmensen te creëren, de samenwerking tussen de vakmensen te faciliteren en de hulp voor de jeugdigen en hun gezin goed en simpel te regelen met minimale (administratieve) rompslomp (3). Ze nodigden **experts** van bestuur, management, beleid, proces en bedrijfsvoering en landelijke experts uit om mee te denken.

Maarten Verschuuren (mede-kartrekker Jeugd) vertelt: 'We hebben eerst nagedacht om het doen volgens de bedoeling en de ingrediënten van Hendig binnen het reguliere regionale inkoopstelsel mogelijk te maken. Al vrij snel concludeerden we dat dat niet kon. Toen hebben we besloten om een alternatief van de grond af op te bouwen en met elkaar te ontwikkelen.'

1.6.3 Kompas trektocht Hendig ingesteld op vakmensen en experts

We realiseerden ons dat als we vanuit de bedoeling wilden doen we het kompas van de trektocht in eerste instantie moesten instellen op de samenwerking tussen **vakmensen (2)** van de toegang, basisdiensten en hulpverlening en het creëren van ruimte voor de vakmensen via Hendig regelen door **experts (3)**. Daarvoor hebben we ons de tijd genomen die we daarvoor nodig hebben.

In 2023 hebben we via onze eigen monitoring en samen met onderzoekers van het VJI gereflekteerd op wat we zien (ST: conclusies) en hoe we dit gebruiken in onze trektocht (ST: aanbevelingen). Zie paragraaf 1.11. We zagen dat de verworvenheden en ingrediënten van Hendig maken dat de transformatie in systeemwereld in Hendig klaar is en om de leefwereld te faciliteren **op casusniveau !!**

1.6.4 Inkleurdagen met reiskompanen

Tijdens **inkleurdagen** delen reiskompanen inzichten en ervaringen van gelopen paden. Sinds 2018 hebben de reiskompanen elkaar één of twee keer tijdens inkleurdagen ontmoet. Daarin hebben we wat we delen als input gebruikt om de koers te herijken en nieuwe (zij)paden uit te zetten.

In juni 2018 vond de 1e inkleurday plaats bij MV pedagogische begeleiding in Heibloem. Met een 20-tal mensen hebben we het gesprek gevoerd over de pilot Hendig Jeugd en ingezoomd op 'Wat willen we?' en 'Hoe zien we dat?'. Dat gebeurde in een informele setting zoals we in de MDG Inhoud al min of meer gewend waren om met elkaar op te trekken.

Kartrekker Han was halverwege toe aan een powernapje

1.6.5 Kader samenwerkingsafspraken aan de hand van leervragen ingekleurd

Tijdens de 7^e inkleurday in november 2024 hebben de reiskompanen zich verdeeld over vier groepen en hebben het kader voor de samenwerkingsafspraken ingekleurd. Dat hebben ze gedaan aan de hand van de lokale leervragen in het Leerexperiment Grenzeloos Samenwerken sociaal domein (zie paragraaf 1.10).

Bjorn van Vugt liet iedereen een kaart trekken en zo vormden zich de vier groepen.

Iedere groep heeft leervragen bij de kop gepakt en kort en bondig de essentie genoteerd op papier waarop een steen was afgebeeld. Die input nemen we mee in het kader van de samenwerkingsafspraken waarmee we Hendig bestendigen.

Groep Bjorn

Papieren steen Leervraag 5 – creëren mede-eigenaarschap

- Burger: verbindende factor
- Antwoord ligt niet altijd in de zorg
- Logisch is niet altijd het best
- Burger ook meer ambassadeur maken – prominent
- Gelijkwaardige partner:
 - Gelijke invloed op alle vlakken
 - Werken vanuit de bedoeling
 - Wat is er nodig
 - Accepteren dat het in beweging is
 - Communicatie
 - Wederzijds investeringsbehoefte
 - Eigen netwerk inzetten t.b.v. Hendig
- Toelating/toetsing – formalisering?? Met elkaar

Bjorn vat het als volgt samen.

De reiskompanen hebben gesproken over wanneer netwerkpartners kunnen toetreden tot Hendig of uitgesloten worden wanneer ze het vertrouwen hebben beschaamd. We zien daarin het voldoen aan de Nederlandse wetgeving en landelijke en lokale regelgeving als belangrijk ijkpunt. Dan hoeven we daar zo weinig mogelijk over uit te wijden in het kader van de samenwerkingsafspraken. Dat zien we breder dan alleen het sociaal domein, waarbij het bijvoorbeeld ook de omgevingswet en vergunningen betreft mocht je een locatie hebben. Is dat laatste het geval dan ligt die verantwoordelijkheid bij de ondernemer. De samenwerking in Hendig is gebaseerd op relatiemanagement. Goede vraag hoe we dat gaan inrichten als het gaat om het uitsluiten.

Groep Vincent van der Koelen

Papieren steen leervraag 4 – continue monitoring:

- Micro-analyse
- Storytelling
- In, voor en los van de tent
- Berichtenverkeer met data rondom financiën
- Praten met mensen zelf en bevragen
- Eventueel dialoogtafel
- Interventies beroepskrachten analyseren
- Omdat het nodig is, niet omdat het moet
- Niet groter maken dan nodig

Vincent dicht het als volgt samen:

*Storytelling, een krachtig instrument
Praten met mensen, hun perspectief bekend*

*Bevragen, luisteren, met aandacht en zorg
Omdat het nodig is, niet omdat het hoort*

*In verhalen vinden we inzicht
Een verbinding die ons verder richt.*

Papieren steen Leervraag 5 – creëren mede-eigenaarschap

- Verantwoordelijkheden in rollen en verplichtingen
- Meerwaarde in combinatie met efficiëntie
- Invloed hebben op proces
- Elkaar kennen – verbondenheid – samenwerking
- Nieuwe organisaties voor-informeren over Hendig
- Hendig voor iedere burger
- 18- versus 18+
- Hoe hou je het netwerk betrokken?
- Commitment
- Betrokkenheid

*Eigenaarschap, een kracht zo groot
Verandert levens, geeft nieuwe hoop*

*Verantwoordelijkheid, een innerlijke gloed
Samen bouwen, hand in hand, zo groot*

*Impact diep, raakt ons hart
Verbindt ons, een nieuwe start*

*Met eigenaarschap als onze gids
Groei en succes, ons dagelijks rit.*

Groep Enya Thijssen

Papieren steen leervraag 4 – continue monitoring:

- Door iemand die dichtbij het gezin staat
- Gaat om het goede gesprek
- Gespreksvorm – met format
- Problematiek monitoren?
- Cliëntreis? Waar vandaan en dan verder?
- Verschillende momenten in tijdlijn – interventies
- Burgers eigenaar maken om andere burgers te helpen
- Ga je het gesprek in als mens?

Papieren steen leervraag 7 – type vakmensen:

• Realiseren wat je nodig hebt	
• Verbreden binnen je eigen organisatie	
• Moed – ig om buiten de kaders te denken	
• Flexibel	• Vrijheid
• Nieuwsgierig	• Normaliseren
• Open blik	• Autonoom
• Vak(mens)schap	• Kritische denker
• Cliënt staat centraal	• Gelijkwaardigheid
• Out of the box	• Loslaten

Enya dicht het als volgt samen:

*Wat willen we van Hendig leren
zodat de goede dingen blijven terugkeren*

*wat kan het gezin versterken zodat ze verder gaan werken
en deze ervaring zullen delen met velen.*

*Een vakmens in Hendig werkt met hart en ziel
autonoom en vrij*

*Blij in het werk, vol trots en plezier
want ze heeft vertrouwen, weet wat ze doet en dat is haar manier*

*Want wie haar vak verstaat en de weg kent
voelt zich krachtig en gekend.*

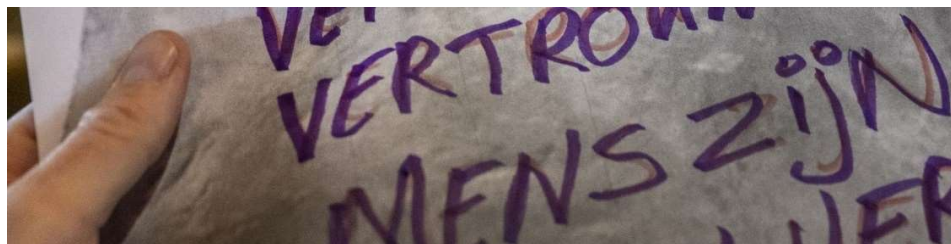

Groep Ron Genders

Papieren steen leervraag 6 – werkzame bestanddelen en leervraag 7 – type vakmens:

- Oplossingsgericht
- Generalistisch
- Verbinden
- Vertrouwen
- Menszijn
- Samenwerken

Vakmensen voelen de ruimte om MENS te ZIJN in Hendig (zie par. 1.3)

1.7 Werkwijze Hendig, expertisetent, voortent en thematenten

1.7.1 Droogoefenen

Naast dat we elkaar op een informele manier leerden kennen, leverde de 1^e inkleurday in juni 2018 onder meer een werkwijze voor Hendig op. Om die werkwijze uit te proberen ontstond het idee van het **droogoefenen**. Om te oefenen gebruikten de vakmensen van de toegang, basisdiensten en hulpverlening afgesloten casussen om deze te analyseren en vanuit hun vakmensschap een advies te geven over de passende en integrale hulp in de casussen. Vanuit de inzichten van het droogoefenen wilden de vakmensen hun werkproces anders insteken en casussen bespreken in de **expertisetent**.

Gezinscoaches, consulenten en Integraal Team Jong Volwassenen (ITJV)

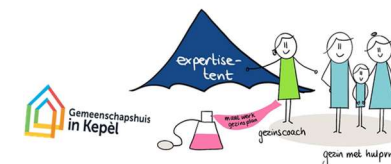
Goed om te weten is dat in jeugdhulp in Peel en Maas gezinscoaches jeugdigen en gezinnen ondersteunen in opvoedings- en hulpvragen en indien gewenst hulp verlenen in het gezin. Gezinscoaches zijn in dienst van de gemeente en de ondersteuning en hulp is een basisvoorziening (basisdienst). Aanvullende hulpverlening en specialistische zorg door hulp- en zorgverleners (hulpverleners) wordt ingezet waar nodig. De gezinscoach legt dit vast in het gezinsplan en de voortgang in het logboek en in evaluatieverslagen.

Consulenten Zorg en Ondersteuning stellen in samenspraak met de inwoner een leefzorgplan op en zoeken naar passende hulp en zorg. Consulenten Werk en Inkomen doen dit op hun terrein. Consulenten zijn net als gezinscoaches in dienst van de gemeente.

Een aantal gezinscoaches, consulenten en de jongerencoach ontmoeten elkaar in het ITJV. Het ITJV heeft een belangrijke rol in het integraal werken en om de overgang van jongeren (vanuit jeugdhulp) naar 18+ zo soepel mogelijk te maken en dat ze de zorg, ondersteuning en begeleiding krijgen die passend is. Dit zonder schotten in het sociaal domein en zo mogelijk met aanpalende domeinen (zorg, onderwijs, justitie, arbeidsmarkt, etc.). De sleutel hiervoor ligt op casusniveau.

1.7.2 Expertisetent

In de expertisetent verkennen en analyseren de vakmensen samen met het gezin/inwoner en de gezinscoach/consulent de hulpvraag en de context daarvan. Vanuit de analyse adviseren de vakmensen het gezin/inwoner en de gezinscoach/consulent over oplossingsrichtingen. Dat nemen het gezin/inwoner en gezinscoach/consulent als input mee in het zoeken naar de hulp- en zorgverlener(s) die de passende hulp, zorg en/of ondersteuning gaat bieden en waar de jeugdige en de ouders/ inwoner een match mee hebben. De gesprekken in die zoektocht noemen we **matchgesprekken**.

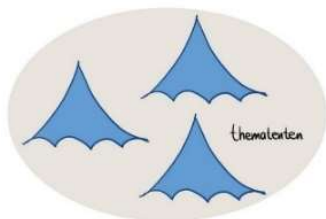
Proces en werkwijze expertisetent

De gezinscoach/consulent brengt samen met het gezin/inwoner de casus in de expertisetent. De datum voor de casusbespreking wordt afgestemd met de procesbegeleider en de gedragswetenschapper van de expertisetent. De gezinscoach/consulent vult het format met een bondige en anonieme casusbeschrijving via de suite (administratieve systeem binnen de gemeente) en deelt de casusbeschrijving met de procesbegeleider. De procesbegeleider deelt de bondige casusbeschrijving met de pool van vakmensen die beschikbaar zijn voor de expertisetent. De gezinscoach/consulent levert een uitgebreide (niet anonieme) casusbeschrijving aan bij de procesbegeleider. Degenen die aangeven bij de casusbespreking aan te kunnen sluiten krijgen via de procesbegeleider de casusbeschrijving. Afhankelijk van de casus brengen maximaal zes vakmensen hun expertise in. Naast het gezin/inwoner, de gezinscoach/consulent en de vakmensen sluiten de procesbegeleider (gespreksleider), de gedragswetenschapper en een gezinscoach (vaste deelnemer) aan bij de expertisetent. De casusbespreking start met een voorstelrondje waarin de vakmensen hun naam en expertise aangeven. Ze geven dus niet aan bij welke netwerkpartner ze werken. Vervolgens gaan de deelnemers het gesprek aan met het gezin/inwoner en de gezinscoach. Daarin stellen ze vooral vragen. Daarna reflecteren de vakmensen op hetgeen ze gehoord hebben en gaan met elkaar en het gezin/inwoner en de gezinscoach/consulent het gesprek aan. Na dit gesprek verlaten het gezin/inwoner en de gezinscoach de expertisetent. De deelnemers maken samen een aanvullende analyse, bespreken mogelijke oplossingen in passende hulp en stellen een advies op. De gedragswetenschapper werkt het advies uit en deelt dit in een evaluatieformulier met de gezinscoach die het advies bespreekt met het gezin/inwoner. De expertisetent vindt doorgaans op donderdag plaats. Dat kan fysiek in gemeenschapshuis in Kepèl (Panningen) of digitaal. De pool van vakmensen bestrijkt het hele spectrum van jeugdhulp, zorg en ondersteuning.

1.7.3 Voortent

Werkende weg hebben de vakmensen besloten om hun soortgelijke **expertises te bundelen**, zoals autisme of (specialistische) GGZ, waarbij **ze elkaar vertegenwoordigen** in de expertisetent. Die bundeling en de afweging wie in de expertisetent meedenkt noemen ze de voortent. In de voortenten bepalen de vakmensen wie namens hun expertise deelneemt aan de expertisetent. Dat kan op basis van een vooraf afgestemde planning en vanuit de inhoud. Zo kan er vanuit verschillende soorten expertises meegedacht worden.

1.7.4 Thematenten

Daar waar de expertisetent casusgericht is, ontwikkelen we door middel van thematenten onze samenwerking en expertise themagericht verder. Voorbeeld van een thematent is het *thema Coronamaatregelen en de gevolgen voor jongeren in Peel en Maas*. Mooi om te zien dat de vakmensen vanuit de online ontmoetingen elkaar snel vonden en een aantal acties hebben uitgevoerd en uitgezet.

1.7.5 Merendeel Hulp zonder advies expertisetent geregeld

In 2024 is de hulp gestart aan zo'n 170 jeugdigen en gezinnen. Voor 28 jeugdigen en gezinnen is in 2024 een aanvullende analyse gemaakt in expertisetent. In casussen waarin een aanvullende analyse geen of minder toegevoegde waarde heeft kan de gezinscoach passende hulp via Hendig inzetten zonder de casus te bespreken in de expertisetent. Een andere reden om geen gebruik van de expertisetent te maken is dat gezinscoaches het netwerk van hulpverleners en hun expertises kennen. Werkdruk, wachtlijsten in de toegang en efficiënt werken zijn eveneens overwegingen. Het kan ook een bewuste keuze van het gezin zijn om geen gebruik te willen maken van de expertisetent. Het videoportret van Rosalie laat zien dat de expertisetent haar en haar ouders mede-regie en mede-eigenaarschap opleverde.

1.8 Stevige stappen gezet naar duurzame borging (ingrediënten) van Hendig

1.8.1 Focus in paden voor de trektocht 2022-2024 en verder

Vanuit de beweging die we hebben gezien en ervaren en de opbrengst van de 3^e inkleurday (juli 2021) zijn we tot 15 paden gekomen die input geven voor de trektocht in de komende periode. De focus ligt daarin op:

- **meer normaliseren** door een sterkere positie van en meer samenwerking tussen vakmensen basisvoorzieningen (basisdiensten)
- **verbreding Hendig** door het stimuleren van integraal werken binnen en tussen domeinen **en** blijvend en structureel te **ontschotten**
- **Hendig regelen** waarbij experts meedenken over bedrijfsvoering en vraagstukken over rechtmatigheid, privacy en aanbesteding

1.8.2 Pilot Normaliseren krachtig neergezet en bestendig

De pilot normaliseren in Maasbree en Baarlo brengt ons dichterbij de bedoeling

De bedoeling van de pilot hebben aanjagers en vakmensen samen uitgewerkt in een notitie en richt zich op jeugdigen (maart 2023). Gezinscoaches, de preventiewerker VvG/VIGO en consultants MEE hebben elkaar ontmoet in het kernoverleg Baarlo/Maasbree van de gezinscoaches. Ze hebben de werkwijze van het normaliseren afgestemd en verdelen de intakes van gezinnen op basis van ervaringen op casusniveau. In de ontmoetingen hebben ze elkaars expertise als vakmensen leren kennen en maken ze de keuze wie van hun de intake gaat doen passend bij de casus.

Vanuit de eerste ontmoetingen en inzichten zijn gezinscoaches, de preventiewerker VvG/VIGO en consultants MEE een maandelijks gesprek gestart waarin ze (de ervaringen in) casussen met elkaar bespreken en met elkaar leren. Een soort Multi Disciplinair Overleg (MDO) gericht op normaliseren.

Hoe gebruiken we dat wat we zien in de trektocht?

De vakmensen van MEE en VvG/VIGO nemen niet meer deel aan de expertisetent. Daarmee willen ze meer tijd besteden aan het normaliseren in casussen. Door niet meer deel te nemen hebben ze daar meer tijd voor en heeft dat volgens hun ook meer impact. Verder ervoeren ze dat in de casusbesprekingen de aandacht veelal ging naar het inzetten van passende hulp en minder naar normaliseren. Voordeel is dat je met een gezin eerst naar het normaliseren kijkt en indien gewenst een nadere analyse maakt in de expertisetent of en welke passende hulp aanvullend nodig is. Zo kom je dichterbij de bedoeling. Door te stoppen in de tent maak je het duidelijk voor andere vakmensen dat ze de expertise van het normaliseren missen. Aandachtspunt is daarbij wel dat minder vragen worden gesteld over normaliseren. Vakmensen van basisdiensten willen wel blijven deelnemen aan de expertisetent als daar specifiek vraag naar is in een casus.

Het normaliseren kan ook zijn alvast langsgaan bij een gezin en een kop koffie doen. Van belang is dan dat een inwoner/gezin het wil en dat je snel kunt opschalen naar hulp als dat gewenst is. Het effect kan zijn dat door die aandacht de hulpvraag minder groot of urgent wordt en de tijd tot hulp beschikbaar zinvol wordt overbrugd. In de MDO's van gezinscoaches komt normaliseren steviger op de agenda te staan. Samen met de gedragswetenschapper wordt dit in gang gezet. Overigens beperkt zich dit niet tot casussen in Hendig.

Vanuit de pilot heeft aanjager Emmy Zegers contact gelegd met vakmensen uit van de Bibliotheek Maas en Peel. In de maandelijkse gesprekken zijn zij en andere netwerkpartners in het normaliseren uitgenodigd om te zien wat we voor elkaar kunnen betekenen. De behoefte aan meer sturing en aan activerende ondersteuning nam toe.

Rosalien Rutten (consulent MEE, activerende ondersteuning) vertelt: 'We zoeken de samenwerking op met vakmensen van andere basisvoorzieningen. We willen het bestaande netwerk uitbreiden vanuit een betrokken en normaliserend oogpunt.' Lucretia Fronen (kartrekker Normaliseren) vult aan: 'Er zijn stevige stappen gezet en we zijn de pilotfase voorbij. Normaliseren is daarmee een volwaardige pijler in Hendig.'

Jongeren van betekenis voor elkaar

In de volgende opgave gaan we inwoners/gezinnen ontmoeten die mee willen denken aan de ontwikkeling van Hendig en/of hun ervaringen willen delen met andere inwoners/gezinnen (zie paragraaf 1,11). We zien daarin de expertise van de vakmensen van MEE van toegevoegde waarde. Het geeft input voor de continue monitoring in het kleinschalig ontmoeten en het ophalen van ervaringen met Hendig.

1.8.3 Verbreding Hendig 18+ in Integraal Team Jong Volwassenen (ITJV)

Sinds voorjaar 2021 is de verbreding van Hendig ingezet. Daarin zijn gaandeweg meer casussen van Jeugd via Hendig gaan lopen. Het ITJV, dat in 2015 is geformeerd, heeft de werkwijze en ingrediënten van Hendig omarmd. Hans Peeters heeft samen met aanjagers Hendig 18+ een aantal ontmoetingen opgezet met het ITJV en andere vakmensen. Dit om elkaar in het samenwerken nader te leren kennen, een basis te leggen voor Hendig 18+ en om aansluitend te kunnen starten met casuïstiek. In de tussentijd is een expertisetent Hendig 18+ ingericht en is aan de hand van afgesloten casussen droog geoefend. De procesbegeleider en gedragswetenschapper hebben dit proces begeleid en inhoudelijk ondersteund en gefaciliteerd. Onder andere door personeelwisselingen, langdurige uitval en andere ontwikkelingen die inzet vragen in het ITJV stukt het aantal casussen dat ingebracht wordt in de expertisetent 18+. Hier is aandacht voor en wordt in gesprekken bekeken hoe we dit gaan stuwen en desgewenst anders gaan inrichten.

1.8.4 Pilot DOE(N) es Hendig 18+ aan de geng en op weg naar ontschotting

In de pilot DOE(N) es Hendig! willen we inwoners bereiken waar de ondersteunings- en/of zorgbehoefte beginnend en nog klein is. Waar we met het geven van advies en het inzetten van relatief lichte (niet geïndiceerde) ondersteuning inwoners kunnen ontzorgen. En zodra het gewenst en nodig is snel op kunnen schalen en (tijdelijk) geïndiceerde intensievere ondersteuning en zorg in kunnen zetten. **Inzet** is de passende ondersteuning te bieden aan inwoners en hun naasten. Vanuit het doen in de praktijk in casussen ontstaat meer **inzicht in** de aandachtspunten van het integraal werken, mogelijke schotten in regelgeving en financiering (Wmo, Wlz, Zvw) en hoe je daar met elkaar Hendig mee om kan gaan. **De vakmensen en meedenkers uit de gemeenschap hebben er zin in in !!!**

In oefententen zien we dat expertisetenten minder aansluiten bij het beginnen met kleine ondersteuningsbehoefte

Als start hebben de reiskompanen droog geoefend en meerdere simulatie casussen in de expertisetent van DOE(N) es Hendig besproken. In de oefententen hebben we gezien dat casuïstiek besproken wordt waar hiaten zijn in de veelal geïndiceerde ondersteuning en/of zorg die inwoners nodig hebben. Dit is absoluut prima. Deze en opvolgende expertisetenten helpen ons elkaar te leren kennen in de mogelijkheden die een ieder heeft vanuit zijn/haar expertise. De uitdaging is echter hoe eerder in contact te komen met inwoners en hoe dan van betekenis te zijn. In oktober 2024 is de aanjaaggroep in gesprek gegaan met de mensen die aangegeven hebben te kunnen en willen signaleren.

Netwerk DOE(N) es Hendig netwerk sluit aan op DOEN

Vanaf november 2024 zijn we gestart met het organiseren van de expertisetenten. Helaas zijn er weinig casussen ingebracht. De aanjaaggroep heeft in maart 2025 met de betrokken reiskompanen het voorstel besproken om maandelijks aan te haken bij de casusbesprekingen in het DOEN-team Peel en Maas. **DOEN is een regionaal samenwerkingsverband tussen De Zorggroep, PSW en VvG/VIGO.** De reiskompanen vinden dit een goed alternatief en een aantal van hen sluit aan en vormt zo een DOEN-team+. De dorpsondersteuner, een consultant MEE, de POH-er en een ergotherapeut sluiten aan. De andere reiskompanen in de pilot vormen een schil daaromheen. Eind augustus 2025 delen we de ervaringen en reflecteren we op deze invulling.

Hendig verbreden naar Meijel in relatie tot Zorgzaam Dorp Meijel (Dorpscoöperatie Peelgeluk)

De Dorpscoöperatie Peelgeluk in Meijel is gestart met het traject Zorgzaam Dorp Meijel. Kwartiermaker Henk Verstappen voert daarin samen met andere leden van de werkgroep Welzijn en zorg Peelgeluk gesprekken met inwoners, initiatiefnemers en netwerkpartners. In mei heeft de werkgroep verslag gedaan van hetgeen ze heeft opgehaald tijdens een grootschalige bijeenkomst in Meijel.

Uit de gesprekken zijn 5 thema's naar voren gekomen, waaronder thema 'integraal present dorpssteam'. Vanuit het sociaal domein zijn we over dit thema in gesprek met Henk Verstappen en andere inwoners. We kijken hoe vakmensen vanuit de toegang en basisdiensten hier aanvullend in mee kunnen doen en hoe we dit thema vanuit beleid kunnen faciliteren. Dat is een eerste antwoord op HOOFDVRAAG 2 van de lokale leeragenda in het Leerexperiment Grenzeloos Samenwerken sociaal domein (zie paragraaf 1.10). Vakmensen en experts in Hendig zijn klaar om gezinnen/inwoners te faciliteren in hun leefwereld. Dit doen we in samenhang met de pijler Normaliseren.

1.8.5 Doen vanuit de bedoeling brengt Hendig en Buurtcollege Agora verder

Eind januari 2025 hebben we de proefcasus besproken in de expertisetent. Dit als vervolg op het vergelijkend warenonderzoek tussen Hendig en het Buurtcollege. De proefcasus betreft een jongere met een hoge intelligentie, hoge eisen aan zichzelf en hoge verwachtingen van de mensen om hem heen.

De vakmensen in de expertisetent hebben een aanvullende analyse gemaakt en een advies meegegeven. Vanuit het buurtcollege zijn ze zoekend naar datgene wat in de context van de school geboden kan worden voor deze leerling en andere hoogbegaafde leerlingen. Ze zien dat het aantal hoogbegaafde jongeren toeneemt bij het buurtcollege. De vakmensen in de expertisetent spraken hun waardering uit voor de persoonlijke inzet die coaches en het aandachtsteam in het buurtcollege bieden voor de scholieren. Wat betreft het groeiende aantal hoogbegaafde scholieren wil een aantal vakmensen graag meedenken over de invulling van de persoonlijke begeleiding en een meer groepsgerichte benadering.

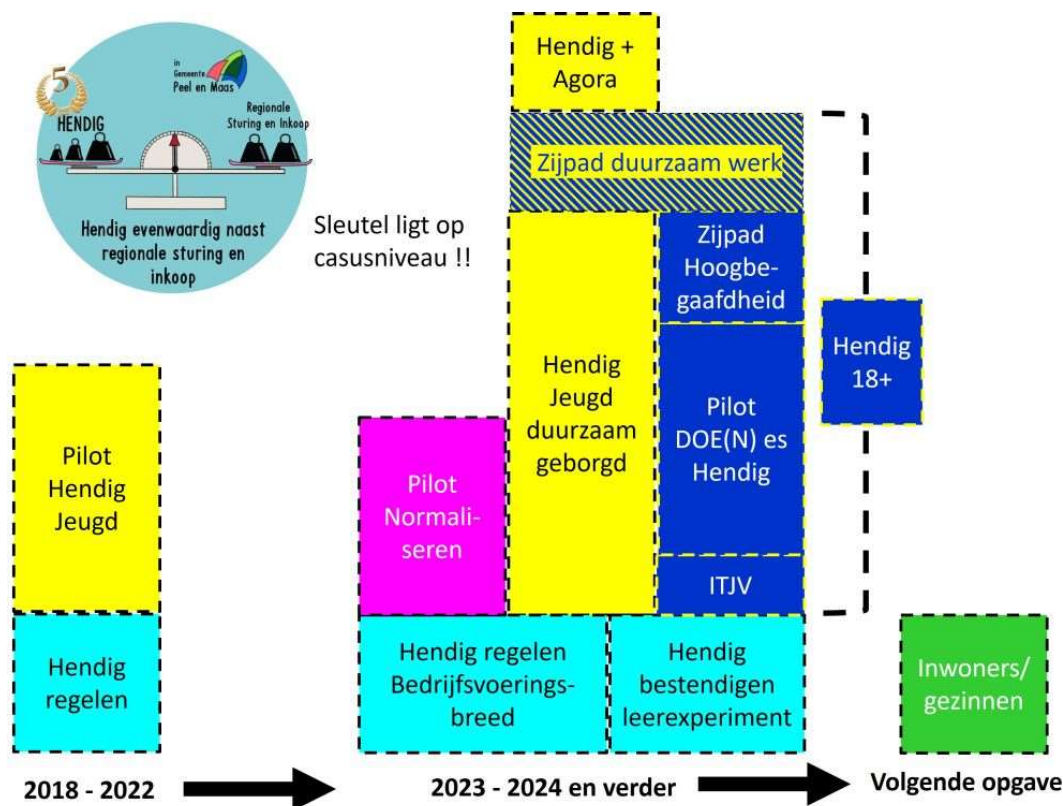

In het vervolggesprek in april 2025 hebben we uitgediept wat we nog meer van elkaar kunnen leren en hoe we nog meer van betekenis kunnen zijn. Kirsten Krebbekx licht toe: 'Tijdens het vervolggesprek op 10 april 2025 is uitgesproken dat we het wederzijds vertrouwen en elkaar leren kennen verder uitbouwen. We hebben elkaar daarin hard nodig. Het is belangrijk om vanuit het Buurtcollege als onderwijsexpert aan te sluiten bij de pool van vakmensen die hun expertise inbrengen in de expertisetent in Hendig. Daarmee wordt het Buurtcollege netwerkpartner in Hendig en bewandelen we met elkaar het pad van de verbreding met onderwijs in de trektocht van Hendig.'

1.8.6 Van pilot Hendig naar breed gedragen alternatief

Sinds 2023 hebben we stevige stappen gezet die in het schema hieronder zijn afgebeeld. Vanaf 2018 zijn we gestaag gegroeid:

- Van een pilot Hendig Jeugd naar een volwaardig alternatief met Hendig Jeugd in Peel en Maas
- Met een stevige verbreding naar Hendig 18+ door ITJV, de pilot DOE(N) es Hendig, zijpad Hoogbegaafdheid en zijpad Van school naar duurzaam werk
- We zijn onderweg met normaliseren door vakmensen van basisdiensten
- Samen met aanpalende domeinen (zorg, justitie, onderwijs en arbeidsmarkt) gaan we in casussen doen vanuit de bedoeling

- Bedrijfsvoeringsbreed is een stevig fundament gelegd met Hendig regelen voor het faciliteren van de drie pijlers: normaliseren, jeugd en 18+
- We bestendigen Hendig en borgen de ingrediënten duurzaam via het leerexperiment

We hebben een gezamenlijke volgende opgave, waarin we: **de systeemwereld meer aanvullend laten zijn op de leefwereld waarin de inwoner en het gezin leeft.**

Dit doen we door vanuit het casusniveau de invloed van de leefwereld van de inwoners/gezinnen te faciliteren.

Noot: De stippellijnen staan symbool voor de integrale werkwijze in Hendig en zoveel als mogelijk te ontschotten tussen pijlers en met aanverwante domeinen.

1.9 Uitdagingen en hoe tegemoet getreden

De vakmensen waren het meest kritisch. Ze waren en moeilijk te overtuigen dat ze de ruimte kregen om te doen vanuit de bedoeling en hun vakmenschkracht. Door zogeheten 'inkleursessies' te organiseren waarin iedereen die in Hendig betrokken is mee kan denken vanuit de eigen expertise, elkaar te leren kennen en de ervaringen in casussen kregen de vakmensen steeds meer vertrouwen in de beweging.

De coronacrisis heeft veel tragiek en leed veroorzaakt. De **ingrediënten van Hendig**, ouders in contact brengen met vakmensen, ouders de regie geven en ontmoeting bleken **corona bestendig**. De maatregelen om het virus in te dammen maakte dat de **expertisetent digitaal** is opgezet. Ouders doen mee vanuit hun huiskamer. In digitale expertisetenten doen jongeren zelf ook meer mee. Volgens de ouders is het voor hun kind laagdrempeliger om digitaal het gesprek te voeren in de veilige setting van de huiskamer dan fysiek in een setting als het gemeenschapshuis.

Het bewandelen van het pad om meer te **normaliseren stokte in 2022**. Na meerdere gesprekken met kartrekkers en met de MDG Inhoud-Financiën nam Welzijnsstichting Vorkmeer een weloverwogen besluit om niet meer aan de expertisetent deel te nemen, mede omdat ze zich er niet comfortabel bij voelen dat ouders bij het gesprek in de expertisetent aansluiten als hun casus daar wordt besproken. In de toelichting op het besluit staat dat Vorkmeer binnen de werkwijze in Hendig geen effectieve en gepaste bijdrage voor zichzelf ziet in de expertisetent van Hendig. En dat zij niet deelnemen aan de uitvoeringstent met ouders en kind erbij. Verder geeft Vorkmeer aan hoe ze vanuit reguliere werkzaamheden bij (kunnen) dragen aan het normaliseren en verbeteren van de jeugdzorg in Peel en Maas. De Meedenkgroep Inhoud-Financiën heeft dit besproken en opdracht verleent aan kartrekkers en zo gewenst anderen voor invulling pad 3 'Meer normaliseren door sterkere positie van basisvoorzieningen' en de zoektocht naar een alternatief voor de inzet van Vorkmeer in Hendig (verslag, september 2022).

Gaandeweg zijn steeds kritische vragen over Hendig gesteld. Door deze vragen te waarderen en niet in een kramp te schieten en de mensen die die vragen stellen uit te nodigen om vanuit hun expertise mee te denken kwamen we steeds verder in het proces. Het leidt tot meer draagvlak en mede-eigenaarschap.

De uitdrukking 'Hendig lijkt wel een Utopia' beantwoorden we steevast met 'Dat klopt maar we doen het wel het wel al zeven jaar'

1.10 Hendig bestendigen en ingrediënten duurzaam borgen via inspiratietoerke en leerexperiment

1.10.1 Waar een tussenstop in Den Haag over Hendig op weg naar Scheveningen toe kan leiden

In 2019 zagen we dat gemeenten veel ophef maakten over financiële tekorten in de jeugdzorg. De lobby van gemeenten, zorgaanbieders en cliëntenorganisaties had voldoende impact waarmee de roep om meer grip op het sociaal domein groter draagvlak kreeg. Dit resulteerde, zoals gebruikelijk, in de **risico-regel reflex** met meer regelsturing en regionalisering vanuit de landelijke overheid en meer opdrachtgeverschap nemen door gemeenten.

Ron Genders (procesontwikkelaar Hendig) vertelt: 'Dat zijn we gaan doen en daar hebben we lef in getoond. Dan merk je dat ons verhaal aanslaat en rol je van het een in het volgende

De verworvenheden van Hendig en het draagvlak om door te gaan maakte dat we wilden laten zien waar we mee bezig zijn en een ander geluid te laten horen dan in de lobby hierboven. En om zo ruimte en draagvlak te creëren voor de ingrediënten en verbreding van Hendig.

Han stuurde een mail naar oud-minister De Jonge om 'een bakkie te komen doen'. De **uitnodiging** van het **Ministerie van VWS** volgde snel. De manager van de directie Jeugd van VWS waardeerde de openingszin 'dit gesprek is een hinderlijke onderbreking op weg naar Scheveningen...'. Hij reageerde gevat met 'Tram 9'.

De **directie Jeugd** vond het dan ook tijd om te ervaren wat Hendig is. Tijdens een **werkbezoek** in **oktober 2019** ontving oud-wethouder Wim Hermans Marion Smit, oud-directeur Jeugd van VWS, en twee VWS-beleidsmedewerkers.

Daarnaast zijn we opgepikt door **[Ont]Regel de Zorg, de FNV en de SER**. En is Hendig in maart 2021 meegenomen in de Kamerbrief van VWS over Goede Voorbeelden in administratieve lastenverlichting jeugdzorg.

En daar stopte het niet

In september 2021 heeft het programma **Pointer** aandacht besteed aan Hendig als onderdeel van een aflevering: de paarse krokodil in de jeugdzorg. Tegelijkertijd publiceerden de onderzoekers van **Follow the Money** het artikel 'Bestuurders jeugdzorg aan het woord: Gemeenten hebben tekorten over zichzelf afgeroepen'. Maarten Verschuuren en Han Goes geven daar in het artikel hun reflectie vanuit Hendig op.

Als kers op de taart nodigde MIND Us Han en Ron uit bij het werkbezoek van **Koningin Máxima** aan @Ease Lab6 in Amsterdam. De koningin bracht haar werkbezoek vanuit mentale gezondheid van jongeren dat haar na aan het hart ligt. Han en Ron schoven aan tafel bij de koningin samen met initiatiefnemers van de Inloop-alliantie Mentale Gezondheid Jongeren en het Roger That Inspiratielab in Someren.

*Volgens Han (mede-kartrekker Jeugd) voelt die aandacht goed. 'Laten we hopen dat anderen geïnspireerd raken', is zijn reactie. 'De aandacht die Hendig landelijk krijgt, is een verdienste van alle reiskompanen. Het kan altijd een **perfect failure** worden, maar dan hebben we wel het lef gehad en de ruimte genomen om het te doen vanuit de bedoeling en hebben we ervan geleerd.'*

1.10.2 Hendig en MGR verkennen hoe ze van betekenis kunnen zijn voor elkaar

We realiseren ons dat om Hendig in Peel en Maas een volwaardig en evenwaardig alternatief te laten zijn naast regionale sturing en inkoop we nog een aantal stappen moeten maken in onze trektocht. In de regio is ervoor gekozen om een deel van de jeugdhulp opnieuw aan te besteden. Dat gebeurt vanuit opdrachtgeverschap (gemeenten) en opdrachtnemerschap (aanbieders). Hendig zou daarin een lokaal perceel kunnen zijn. Dat zou echter betekenen dat we ons in Hendig steeds zouden moeten verhouden tot de regionale ontwikkelingen binnen sturing en inkoop en ons daarmee moeten verantwoorden naar de regio. In de regionale aanbesteding nemen we mee dat gedurende de looptijd van de raamovereenkomsten de opdrachtgever zich het recht voorbehoudt om op lokaal niveau een andere wijze van zorgvormen en producten te organiseren en financieren:

- passend bij de beweging naar preventieve en voorliggende voorzieningen als alternatief voor de inzet van specialistische maatwerkvoorzieningen en/of;
 - gericht op het ontwikkelen en inzetten van alternatieven om hulpvragen van hun jeugdigen en gezinnen te beantwoorden
- Hendig past in dit laatste. DOE(N) es Hendig en de pilot normaliseren in het eerste. In Peel en Maas reserveren we een deel van het gemeentelijke budget voor Hendig en laten dit buiten de regionale aanbesteding.

In januari 2025 zijn we het gesprek aangegaan met de directeur en contractmanagers van de MGR. We hebben met elkaar verkend hoe we voor elkaar van betekenis kunnen zijn in het vormgeven van de samenwerkingsafspraken om Hendig te bestendigen en in de regionale aanbesteding Jeugd Limburg-Noord. Aan de hand van het videoportret van Rosalie, die met haar ouders via Hendig hulp heeft gekregen, hebben we de werkzame bestanddelen van Hendig geduid. We hebben uitgediept hoe je de ingrediënten van Hendig als input mee kunt nemen naar de regionale sturing en inkoop sociaal domein. Met het overhandigen van het Inspiratietoerke-vaantje aan contractmanager Meggie van der Poel geven we daar ons commitment aan. Vanuit de MGR sluit een contractmanager aan bij het leerexperiment. In maart 2025 hebben we besproken om van elkaars kennis en ervaring gebruik te maken en dat op de website van de MGR een toelichting over Hendig komt te staan.

1.10.3 Leren en inspiratie opdoen met anderen tijdens Inspiratietoerke

In het bestendigen van Hendig vinden we het belangrijk om onze kennis en ervaringen te delen. In het Inspiratietoerke brengen we het gedachtegoed en de ingrediënten van Hendig onder de aandacht. En halen we inspiratie op bij andere vakmensen en experts. Dat brengt onszelf verder. De opgedane inzichten vertalen we weer in de trektocht van Hendig.

Werkbezoek aan Hanzehogeschool Groningen, gemeenten en netwerkpartners geslaagd

We begonnen ons inspiratietoerke in februari 2024 met een tweedaags werkbezoek in Groningen. Tijdens het werkbezoek hebben we goede gesprekken gevoerd met leuke en slimme mensen en hebben we onze kennis en ervaring gedeeld met vakmensen en experts. Deze zijn werkzaam bij gemeenten en netwerkpartners in Veendam, Het Hogeland, Dwingeloo en Emmen. We hebben inspiratie opgehaald vanuit hoe zij denken en doen. In een collegetour setting hebben we studenten en docenten aan de Hanzehogeschool meegenomen. Mogelijk leidt dit tot interesse voor stageopdrachten en/of -onderzoeken. We gaan die mensen nog in meer en mindere mate tegenkomen. Het Inspiratietoerke heeft ons veel energie gegeven en de betrekking tussen de zeven reiskompanen vanuit Hendig nog sterker gemaakt. Lees hier meer over de tweedaagse 🖱️ <https://lnkd.in/efrNzcr7>. We trekken in ieder geval samen op met JEP (Jeugd Expertise Punt) uit Veendam en Hanzehogeschool Groningen in het leerexperiment. Missie geslaagd.

Hendig verbindt met Sofie

Onze volgende trip bracht ons in mei 2024 nao ut zuuje voor een ontmoeting met het team van Sofie verbindt in Meerssen. Daar verwelkomde Arno van Bommel ons die betrokken was bij de start van Hendig. Robert Jeurissen deelde het DNA en de FiloSofi-e en zijn persoonlijke verhaal. Het kompas van Sofie dat bestaat uit verkennen (hart), verhelderen (hoofd) en versterken (handen). Daarmee blijf je bewust verbonden met de bedoeling. Mike Kovacs en Bram Manders namen ons mee in het data ondersteunend werken. Sanny Stauder vertelde over haar ervaringen als gezinsregisseur en positieve gezondheid. In Hendig zijn er minder expertisetenten en loopt de deelname aan de inkleurtag terug. Volgens Robert is dat de volgende stap in organisatieontwikkeling van Hendig. Mark Boumans ziet reflectie als het instrument om het gesprek met de reiskompanen aan te gaan. Die suggestie nemen we mee. Sofie denkt mee in de continue monitoring op casusniveau.

Hind Darid denkt mee in vertaling van Hendig in systeemtaal

Op uitnodiging van adjunct-directeur Krista van Melick hebben we Hind Darid ontmoet. Hind staat bekend om haar constructief kritische en strategische blik op het sociaal domein. Aan de hand van het videoportret van Rosalie hebben we het goede gesprek met Hind gevoerd. Hind viel op dat Rosalie zelf haar keuze heeft gemaakt uit de vakmensen die meededen in de casusbespreking in de expertisetent op basis van de klik zij maakte. En dat die hulp dan meteen wordt ingezet zonder dat dit de gebruikelijke jeugdhulp (GGZ-zorg) is in deze casus vindt Hind bijzonder. Volgens Hind is het belangrijk om wat we doen in Hendig deels te vertalen naar de systeemtaal. Hind gaat met ons meedenken in hoe we die vertaling kunnen maken. Fijn dat we van haar expertise mogen plukken.

Maaïke van der Aar wil beweging creëren van vakmensen die doen vanuit de bedoeling

In augustus 2024 hebben we FNV-bestuurder Maaïke van der Aar bijgepraat over Hendig. Maaïke vindt Hendig een goed voorbeeld dat navolging verdient. Het verbaast haar dat wij steevast zeggen dat Hendig helaas niet te kopiëren valt (zie hoofdstuk 4). Maaïke vindt het belangrijk dat we de werkzame elementen in beeld brengen. Maaïke ziet dan graag dat we achterhalen wat vakmensen blij maakt in Hendig en wat voor type vakmensen daar het beste in gedijen. De vraag van Maaïke over het type vakmensen nemen we mee in het leerexperiment. We weten dat ook in JEP en Ruwaard vakmensen blij zijn vanuit de bedoeling. Maaïke ziet het als haar taak als FNV-bestuurder om de ruimte te creëren dat vakmensen in de Jeugdzorg doen vanuit de bedoeling. De inzichten van het leerexperiment wil ze daarin gebruiken om zo'n beweging van onderop in gang te zetten. Ze gaat nadenken hoe ze dat vorm wil geven en ze heeft Han gevraagd om daarin van betekenis te zijn. Met het overhandigen van het Inspiratietoerke-vaantje aan Maaïke gaf Han daar zijn commitment aan.

1.10.4 Leerexperiment Grenzeloos Samenwerken sociaal domein zorgt voor ruimte om (ingrediënten van) Hendig te bestendigen

Meer regionalisering is aandachtspunt voor lokale ruimte

We zien dat de roep om meer regionalisering (in het sociaal domein) toeneemt. Het landelijk en regionaal terugvallen in de risico-regel-reflex met meer regelsturing en meer opdrachtgeverschap nemen door gemeenten ligt op de loer. Dat is een aandachtspunt voor de ruimte die je lokaal hebt voor alternatieven als Hendig en om de ruimte te houden voor wat en hoe we (het) zelf willen samen met netwerkpartners en inwoners/gezinnen.

Grenzeloos Samenwerken

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Om de ingrediënten van Hendig te verduurzamen wisten we dat we ruimte nodig hebben om te komen tot een **passende samenwerkingsvorm** die de toets op juridisch- en rechtmatigheidsvlak kan doorstaan. We zijn gaan onderzoeken om tot een **leerexperiment** te komen. De bedoeling en samenwerking in Hendig sluit goed aan op opgavegericht samenwerken. Landelijk richt het Rijksbrede programma Grenzeloos Samenwerken zich daarop. In oktober 2023 zijn we in contact gekomen met programmaleider en opgavecoach Joyce Otten van het Ministerie van BZK. Joyce erkende ons vraagstuk en is samen met haar collega Jornt van Zuijlen in hun netwerk gaan verkennen om tot een leerexperiment te komen. Mensen in het netwerk raakten enthousiast en samen hebben we een uitnodiging gemaakt voor een sessie met landelijke (aanbestedings)experts over het leerexperiment.

Leerexperiment past in Motie Dijk en kamerbrief

In februari 2024 heeft Tweede Kamerlid Jimmy Dijks (SP) een motie ingediend om het aanbesteden van zorg niet meer wettelijk verplicht te stellen en de juridische hindernissen weg te nemen voor het oprichten van een gemeentelijke zorgorganisatie of het overgaan op een subsidierelatie. Vervolgens heeft Minister van VWS in april 2024 de Tweede Kamer geïnformeerd via een kamerbrief. Daarin stelt de minister dat indien de gemeente ervoor kiest om de hulp (Jeugd) en ondersteuning (Wmo) uit te besteden aan aanbieders zij dit kan doen via een aantal instrumenten: **1) open house constructie**, of **2) inkopen via aanbesteden** of **3) subsidiëren**. Het is aan de gemeente om de keuzes te maken die bij de lokale situatie en visie passen.

Veel draagvlak voor Leerexperiment

Maandag 10 juni 2024 zijn we op Inspiratietoerke met de trein naar Den Haag afgereisd. Inzet was om met experts uit het land door te praten over een mogelijk leerexperiment.

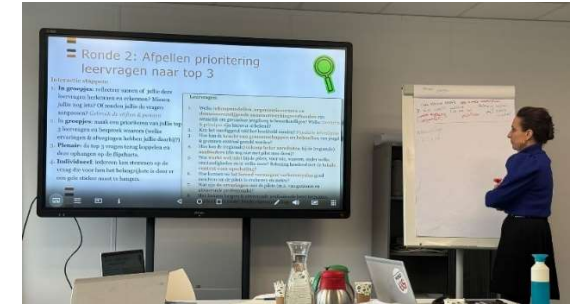
In opgavehuis De Plint van het Ministerie van BZK zijn we met elkaar in gesprek gegaan over partnerschap, contractering en samenwerkingsvormen in het sociaal domein. We gaan op zoek naar een samenwerkingsvorm die past bij de lokale praktijk in Gemeente Peel en Maas (Hendig), Gemeente Veendam (JEP) en Gemeente Oss (proeftuin Ruwaard). We hebben uitgebreid kennis gemaakt met de (aanbestedings)experts van Ketenbureau i-Sociaal Domein, Ministerie van VWS, Gemeente Sittard-Geleen, Verwey-Jonker Instituut, Nederland Zorgt Voor Elkaar (NLZVE) en StadmakersCoöperatie. We hebben onze ervaringen in de lokale trajecten toegelicht en onze lokale leervragen geformuleerd

De experts vinden het belangrijk om het volgende mee te nemen in het leerexperiment:

- De kracht van gemeenschappen en (allianties van) inwonersinitiatieven en zorgcoöperaties. Deze laten zich niet/minder vangen in de (kaders van de) systeemwereld.
- De kracht (van de lokale verbondenheid) van ondersteuners, hulp- en zorgverleners en hoe zij meer aanvullend kunnen zijn op de leefwereld waarin de inwoner/gezin met een hulp- en ondersteuningsvraag leeft.

Start leerexperiment

Tijdens de startbijeenkomst in oktober 2024 is een eerste slag gemaakt met het leerexperiment Grenzeloze Jeugdzorg. Bij het Verwey-Jonker Instituut hebben we met een redelijk kleine groep een goed gesprek gehad over de leeragenda. Verder willen we graag meer gemeenten en hun netwerkpartners benaderen om met ons mee te leren en elkaar te inspireren. Vooral gemeenten en hun netwerkpartners die al langer doen vanuit de bedoeling, experimenteren en tegen vragen, dilemma's, knel- en versnelpunten aanlopen in het bestendigen van hun innovatieve aanpakken.

Leerexperiment Grenzeloos Samenwerken sociaal domein

In onze tweede ontmoeting in oktober 2024 stelde Annemieke Ackermans de vraag of we het leerexperiment richten op Jeugdzorg. In Proeftuin Ruwaard zijn zij namelijk gestart vanuit de Wmo en maken ze kleinschalig de verbinding met Jeugd. We vinden dat terecht en gaan het leerexperiment verbreden naar het sociaal domein.

Richting leerexperiment bepaalt

Frouke Sondejker (onderzoeker Verwey-Jonker Instituut) formuleerde het zo: 'Het gaat over hoe je passende zorg of hulp kunt organiseren voor mensen van elke leeftijd en welke successen je behaalt door bijvoorbeeld de grijze gebieden van de wet op te zoeken en de belemmeringen die je daarbij ervaart.'

Landelijke experts doen mee

Tim Robbe (jurist, aanbestedings-specialist, bestuurswetenschapper), Peter Paul Doodkorte en Thomas Dijkman (regioadviseurs Ketenbureau i-sociaal domein) denken en doen mee in het leerexperiment. Dan is het direct merkbaar dat je het leerexperiment vanuit het lokale niveau omhoog tilt.

Op weg naar doelstellingen op drie niveaus

Lokaal gaat iedereen aan de slag met zijn eigen leeragenda. **Bovenlokaal** zoeken we naar de gemeenschappelijke werkzame bestanddelen en principes die we zien op lokaal niveau. **Landelijk** agenderen we tegen welke belemmeringen we aanlopen en welke fundamentele systeemfouten er zijn. Van belang is om ook aandacht te geven aan wat wel goed gaat en te laten zien wat wel mogelijk is (lokaal).

Lokale leeragenda Hendig

De lokale leeragenda bestaat uit twee hoofdvragen waarbij de eerste zich richt op het bestendigen van Hendig op casusniveau en de tweede inspeelt om de systeemwereld meer aanvullend te laten zijn op de leefwereld op collectief niveau. Verder zijn vijf leervragen gericht op specifieke vraagstukken.

Leerexperiment Grenzeloos Samenwerken sociaal domein

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Hendig leervragen lokaal:

HOOFDVRAAG 1: Wat is een passende samenwerkingsvorm voor Hendig Jeugd die de toets op juridisch- en rechtmatigheidsvlak kan doorstaan en organisatorisch en financieel past? (**CASUSNIVEAU**)

HOOFDVRAAG 2: Kan het voorliggend veld het hoofdveld zijn? Een sterke pedagogische basis in jeugd en de kracht van gemeenschappen is daarin het uitgangspunt (**COLLECTIEF NIVEAU**)

Leervraag 3: Hoe verhoud je je tot de regionale inkoop van gemeenten in Limburg Noord en tot de (regionale) aanbieders die niet meedoen in Hendig?

Leervraag 4: Wat hebben we nodig voor de **continue monitoring en lerende evaluatie** op casusniveau?

Leervraag 5: Hoe blijven we **mede-eigenaarschap creëren** in het blijven meedenken en meedoen in Hendig?

Leervraag 6: Wat zijn de **werkzame bestanddelen** van Hendig?

Leervraag 7. Wat maakt vakmensen blij in Hendig en wat voor **type vakmensen** gedijt daar het beste in?

1.11 Wat zien we? (ST: conclusies). *Hendig werkt en draagt ertoe bij dat vakmensen graag in Peel en Maas werken*

In maart 2024 hebben we in het reisverslag 'Uitkomsten monitoring Hendig 2023 en 5e inkleurday' de uitkomsten van onze eigen monitoring opgetekend. Dit in samenhang met de resultaten van de evaluatie van Hendig door onderzoekers van het Verwey-Jonker Instituut (Eindrapportage, maart 2024). Als leidraad voor het optekenen van wat we zien hebben we de indeling van het doen volgens de bedoeling genomen. Mooi is dat hetgeen wat we zien in de vier de onderdelen van onze eigen monitoring wordt bevestigd in het VJI-onderzoek.

1.11.1 Inwoners/gezinnen

1. Inwoners/ gezinnen

- Centraal=Vraag, mogelijkheden en verhaal van inwoners/gezinnen
- Bedoeling=Passende en integrale hulp aan inwoners/gezinnen
- Eigen regie

Wat zien we?

- Jeugdigen en gezinnen krijgen passende hulp
- Hendig levert meer mede-regie op voor jeugdigen en gezinnen
- Jeugdigen en gezinnen voelen zich gehoord
- De expertisetent is van toegevoegde waarde
- In expertisetent wordt niet over maar met jeugdige en gezin gesproken
- Verbreding van Hendig naar (jong) volwassenen in de startblokken
- Normaliseren meer stimuleren en dat helpt inwoners in omdenken
- We zijn klaar om de leefwereld van inwoners/gezinnen en hun naasten te faciliteren vanuit casusniveau

1.11.2 Vakmensen toegang, basisdiensten en hulpverlening

2. Vakmensen toegang, basisdiensten en hulpverlening

- Werken veel, simpel en goed samen
- Kennen elkaar
- Ervaren ruimte en nemen die ook
- Persoonlijk vakmensschap en expertise leidend en niet vanuit organisatie en producten

Wat zien we?

- Hendig draagt ertoe bij dat vakmensen graag in Peel en Maas werken !!
- Vakmensen werken veel, simpel en goed samen waarbij het vakmensschap en hun expertise leidend is
- Expertisetent en voortent zijn van toegevoegde waarde
- Minder casussen in expertisetent levert minder betrokkenheid op bij hulpverleners
- Samen en van elkaar leren is zinvol in thematenten
- Hendig ingrediënten blijven in principe Hendig in casus (als andere vakmensen aansluiten) met aandachtspunten

1.11.3 Hendig regelen met experts

3. Hendig regelen: Bestuur, management, beleid en bedrijfsvoering

- Met elkaar gezamenlijk verantwoordelijk voor hulp, kaders en inzet budget
- Basis=onderling vertrouwen, volledige transparantie en relatiemanagement
- Mede-eigenaarschap
- Minimale (administratieve) rompslomp

Wat zien we?

- De uitgangspunten geven nog steeds richting aan Hendig
- In Hendig doen we vanuit de bedoeling, doen we waar inwoners mee geholpen zijn en doen we wat nodig is
- Blijven investeren in betrokkenheid van reiskompanen is nodig
- In Hendig regelen hebben we veel gedaan en bereikt: producten en tarieven, huishoudboekje en reisbudget. En gebruiken het berichtenverkeer en hebben werkprocessen besproken met accountant
- Huishoudboekje en reisbudget Hendig zijn volledig transparant
- We worden gezien en hetgeen we doen wordt door onderzoekers bevestigd

1.11.4 Concurrentie verdwenen in expertisetent, voortent en huishoudboekje

Voortent is zinvol en van toegevoegde waarde zonder concurrentie

Een aantal hulpverleners met eenzelfde (soort) expertise bespreekt de casus die ingebracht wordt in de expertisetent voor en stemmen daarbij af wie meedenkt in het gesprek in de expertisetent. Dit noemen ze de voortent. De 4 hulpverleners, die aan zo'n voortent deelnemen, vinden de voortent zinvol (3) en van toegevoegde waarde (4) en zij zien de hulpverleners in voortent niet als concurrent (4).

Over concurrentie in de expertisetent zegt een gezinscoach het volgende:

Mooi om te zien dat partijen elkaar vertegenwoordigen zonder dat zijzelf aan hoeven te sluiten. De expertisetent gaat om gezamenlijkheid en in het belang vanuit de jeugdigen/gezinnen en niet je eigen product promoten. Zo hoort wat mij betreft de zorg geregeld te zijn, kijkend naar de inhoud en wat is passend voor het gezin. Los nog van de uitkomst van de tent, is de tent vaak een interventie op zich. Ouders en jeugdige worden gehoord en meegenomen in de denkwijze van de professionals, hun expertise en de verschillen die er zijn. Zij kunnen daarna met de gezinscoach kijken of en hoe verder.

Een hulpverlener verwoordt dit als volgt:

Ik ervaar het als meerwaarde dat we een combi kunnen maken van meerdere aanbieders om tot de gewenste cocktail te komen.

In het huishoudboekje van Hendig delen we ieders omzet volledig transparant onder elkaar (zie paragraaf 2.2).

1.11.5 Hendig is in Peel en Maas een volwaardig en evenwaardig alternatief naast regionale sturing en inkoop Limburg Noord

Dat is overall wat we zien (hoofdconclusie) in de monitoring:

- In ieder geval voor Hendig Jeugd
- Voor Hendig 18+ is dit een mooi streven en gezonde ambitie.

We hebben met elkaar na zes jaar deze mijlpaal bereikt. En gezien dat Hendig geen perfect failure is geworden. Het is ons gelukt om een alternatief van de grond af op te bouwen en met elkaar te ontwikkelen.

Om de verworvenheden en ingrediënten van Hendig te bestendigen gaan we **samenwerkingsafspraken vormgeven**

1.11.6 Vakmensen en experts in Hendig klaar om inwoners te faciliteren in hun leefwereld

De verworvenheden en ingrediënten van Hendig maken dat de systeemwereld in Hendig klaar is om de leefwereld te faciliteren **op casusniveau !!**

Uiteraard zijn we nog niet klaar. **Volgende opgave: De systeemwereld meer aanvullend te laten zijn op de leefwereld waarin de inwoner en het gezin leeft.** Dit doen we vanuit casusniveau, waarin we:

- mede-regie en mede-eigenaarschap van inwoners/gezinnen (voor hun oplossingen) stimuleren
- jongeren en jongvolwassenen die ervaringen met elkaar willen delen en van betekenis voor elkaar willen zijn ondersteunen
- de invloed van de leefwereld van de inwoners/gezinnen faciliteren

Mogelijk levert dit input op voor de leefwereld op collectief niveau (groepen inwoners, gemeenschap).

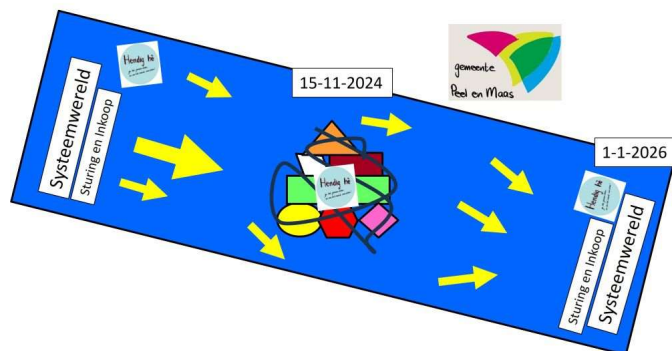
Het kompas van trektocht in Hendig stellen we voor de komende jaren daarmee naast (2) en (3) nu ook in op (1). Daarvoor nemen we ons de tijd die we daarvoor nodig hebben.

1.11.7 Hendig steen in rivier van de systeemwereld in de gemeente Peel en Maas gegooid

- Een steen in de rivier verlegt de stroom
- Hendig is evenwaardig en volwaardig naast Sturing en Inkoop
 - Met de samenwerkingsafspraken bestendigen we Hendig
 - Daarmee gooien we een steen in de rivier (systeemwereld)
 - Die steen verlegt de stroom in gemeente Peel en Maas

De 7^e inkleurdag was een vruchtbare ochtend waarin we het kader voor de samenwerkingsafspraken en de leervragen van het leerexperiment hebben ingekleurd (zie paragraaf 1.6). Tot slot hebben we de Hendig 'stenen' op een blauw zeil bij elkaar gelegd waarmee we symbolisch de stroom van de systeemwereld in Peel en Maas verleggen (naar het lied van Bram Vermeulen).

1.11.8 Ontmoeten en meedoen in Hendig meer geborgd en bestendigd

We zagen in Hendig dat er minder expertisetenten waren terwijl er meer casussen via Hendig lopen en dat de deelname aan de inkleurdag terugliep. Hendig staat en het lijkt dat Hendig voor vakmensen het 'nieuwe' normaal is. We weten dat ontmoeten en relaties essentiële ingrediënten zijn in Hendig. Inmiddels brengen de gezinscoaches en gezinnen meer casussen in de expertisetent en zijn de expertisetenten wekelijks gepland. Er zijn ideeën geopperd voor thematenten.

1.11.9 Dichter bij de bedoeling

De vakmensen van MEE en VvG/VIGO zien dat in de expertisetent van Hendig Jeugd veel complexe casussen worden besproken en weinig aandacht is voor normaliseren. In de pilot normaliseren komen ze daar veel meer aan toe en zien ze dat inwoners er mee aan de slag gaan en baat bij hebben. Daarom nemen ze niet meer deel aan de expertisetent. Daarmee willen ze meer tijd besteden aan het normaliseren in casussen. Voordeel is dat je met een inwoner/gezin eerst naar het normaliseren kijkt en indien gewenst een nadere analyse maakt in de expertisetent of en welke passende hulp aanvullend nodig is.

Het klinkt een beetje tegenstrijdig. Door anders in te steken of ergens mee te stoppen lijkt je afstand te nemen. Onze verwachting is echter dat we daarmee dichter bij de bedoeling komen.

1.11.10 Voorsorteren op Hervormingsagenda Jeugd en Toekomstscenario Jeugd

Met de verworvenheden en ingrediënten van Hendig sorteren we voor op deze landelijke maatregelen. Deze bieden ons de kaders om voort te bouwen op hetgeen we doen. In de gemeente Peel en Maas hebben we een sterk wijkteam, zijn we aan het ontschotten tussen Veiligheid en Jeugdhulp en hebben we een werkwijze ontwikkeld waarin antwoorden liggen op vragen die het toekomstscenario stelt.

2. Bedrijfsvoeringskader. Hendig regelen en bestendigen

2.1 MDG Inhoud-Financiën

Financiële experts ontmoeten elkaar in de **MDG Inhoud-Financiën**.

Voor het simpel regelen en het terugbrengen van de (administratieve) rompslomp brachten de financiële experts de gangbare codes terug tot een minimum en zochten daar de tarieven bij die de juiste prikkels in zich hebben. Uitbreiding van codes en tarieven willen de experts alleen als dat nodig is vanuit de praktijk. De **code JB-007** vinden we passend bij het lef, humor en de hendigheid.

We besloten om de hulp **zonder indicaties en beschikkingen** te regelen en samen met de vakmensen en experts te zoeken naar een werkwijze voor Hendig en een daarbij passend administratief werkproces.

Sr. Adviseur Planning en Control, zegt daarover het volgende: In de Meedenkgroep Inhoud-Financiën ervaren we een mooie samenwerking tussen netwerkpartners onderling en met de gemeente waarbij ieder 'open kaart speelt' en zoekt naar oplossingen. We zien een sterke gedrevenheid om zaken anders te organiseren omdat het Hendiger kan. Natuurlijk blijven er wel nog 'haken en ogen' op het gebied van rechtmatigheid / juridisch, privacy en inkoop / aanbesteding. Maar goed, daar denken andere experts in mee.

Administratief werkproces

Wanneer de match met de hulpverlener(s) is gemaakt, vult de gezinscoach/consulent in het gemeentelijk administratieve systeem de betreffende productcode en de naam van de hulpverlener en de organisatie waar deze werkt. Dit is gebaseerd op het eerdere **matchformulier**. De gezinscoach vult **geen uren** in. De hulpverlener(s) krijgen vanuit vertrouwen de ruimte om de ondersteuning, hulp en/of zorg te verlenen die nodig is en zolang die nodig is. In afstemming met het gezin en de gezinscoach kunnen ze de inzet opschalen of afschalen. De backoffice zorgt dat de gegevens via het berichtenverkeer bij de netwerkpartner komt. Declaraties en afronding loopt via het **berichtenverkeer** dat zorgt dat het budget op basis van **uurtje factuurtje** wordt overgemaakt (ST: P maal Q – prijs maal kwantiteit). In de pilot verliep het hele administratieve proces via matchformulieren en declaratieformulieren.

2.2 Volledige transparantie in Huishoudboekje

Het huishoudboekje geeft inzicht in de totale omzet van Hendig en de omzet per product en per netwerkpartner. Hierdoor zien de netwerkpartners van elkaar welke omzet ze in Hendig hebben. Het huishoudboekje wordt gedeeld in de MDG Inhoud-Financiën en opvallendheden worden met elkaar besproken en nader geduïd. In bijlage 1 is een deel van het huishoudboekje weergegeven.

In 2023 komen we uit op ongeveer een miljoen aan omzet in Hendig. **In 2024 zijn de uitgaven gestegen naar 1,2 miljoen verdeeld over 27 netwerkpartners.**

Door reiskompanen zijn vragen gesteld over de overgang naar het berichtenverkeer, de (nieuwe) tarieven en uitgangspunten daarbij en het reisbudget.

2.2.1 De ontwikkeling van de uitgaven Hendig t/m 2024

Uitgaven t.b.v. casussen Hendig Jeugd	
Totaal 2019	€ 7.235
Totaal 2020	€ 55.137
Totaal 2021	€ 287.986
Totaal 2022	€ 633.221
Totaal 2023	€ 950.874
Totaal 2024	€ 1.250.823
TOTAAL HENDIG Jeugd	€ 3.185.276

De uitgaven van Hendig 18+ zijn in 2024 € 158.648.

MAXIMUMTARIEVEN HENDIG -JEUGD v.a. 01-07-2024			
Soort hulp	Code	Tarief	Toelichting
Specialistische GGZ	JB-01	€ 140,00	directe en indirecte tijd
Basis GGZ	JB-02	€ 120,00	directe en indirecte tijd
Individuele behandeling	JB-03	€ 95,00	directe tijd
Individuele begeleiding	JB-04	€ 80,00	directe tijd
Dagbehandeling groep	JB-05	€ 25,00	directe tijd
Diagnostiek	JB-06	€ 100,00	directe en indirecte tijd
Deelname MDO / expertiseteam	JB-07	€ 80,00	directe tijd
Overige	JB-08	divers	optioneel
Dagbesteding / -begeleiding groep	JB-09	€ 17,50	directe tijd
Verblijf	JB-10	€ 200,00	etmaaltarief
UITGANGSPUNT MAXIMUMTARIEVEN HENDIG 18+ 2024 v.a. 01-09-2024:			
Soort hulp	Code	Max. Tarief	Toelichting
Individuele begeleiding	MH-04	€ 80,00	directe tijd
Overige	MH-08	variabel	directe tijd
Dagbesteding / begeleiding groep	MH-09	€ 17,50	directe tijd

2.2.2 Maximale tarieven geactualiseerd

In vervolggesprekken in de MDG Financiën in mei en juni 2024 is gezamenlijk onderzocht in hoeverre de tarieven die we binnen Hendig hanteren nog passend zijn. Daarin zijn we tot de conclusie gekomen dat er bij enkele producten een bijstelling nodig is om aansluiting te houden met de in de regio gangbare tarieven. Aan de hand van de input hebben we een nieuwe tarievenlijst opgesteld (zie hierboven). Deze is afgetikt in de MDG Inhoud-Financiën in juni 2024. De **tarieven** voor **Hendig Jeugd** hanteren we **vanaf 01-07-2024**. We hebben met kartrekker Hans Peeters besproken dat het maximale tarief voor individuele begeleiding van Jeugd (€ 80) ook geldt voor 18+. Het maximale tarief voor begeleiding groep is in Jeugd ongewijzigd en verandert dus ook niet voor 18+. De **tarieven** voor **Hendig 18+** hanteren we **vanaf 01-09-2024**.

Contractstandaarden Hendig toegepast en specifiek indexering

De meeste gemeenten, waaronder Peel en Maas, hebben tijdens de ALV-vergadering van de VNG ingestemd met de contractstandaarden. In Hendig zien we bewust en onderbouwd af van de contractstandaarden en in het kader en in de procesovereenkomst verwoorden we hoe we die toepassen op de Hendige manier. Het risico dat mogelijke nieuwe netwerkpartners willen dat de contractstandaarden worden toegepast nemen we.

Indexering

Ieder jaar buigen de controller van de gemeente en een klein aantal eigenaren/controllers zich in het 4e kwartaal over de mogelijke aanpassing van de tarieven. De uitkomst daarvan wordt besproken in de MDG I-F en met een advies voorgelegd aan de bestuurlijk trekkers (wethouders gemeente). Het bespreken van tarieven en indexatie is onderdeel van de Meedenkstructuur.

2.2.3 Compensatie kosten voortent

De ingezette uren in expertisetent worden vermenigvuldigd met 1,5 á € 80 per uur.

2.3 Berichtenverkeer

Experts in backoffice, kwaliteit en applicatiebeheer hebben samen met vakmensen uit de toegang het administratieve systeem ingericht voor het berichtenverkeer. Dat loopt vanaf maart 2024. Aangezien we geen uren bepalen, maar het berichtenverkeer daar wel om vraagt, voeren we bij elke casus het aantal uren/etmalen standaard op 600 uur of 31 etmalen in.

Nagenoeg alle netwerkpartners zijn aangesloten en werken via het berichtenverkeer. De aanbieders die technisch nog niet in staat zijn worden ondersteund door de kwaliteitsmedewerker backoffice. Het is belangrijk om start- en stopberichten in te dienen, respectievelijk 305- en 307-bericht., en wijzigingen van productcodes door te geven. Desgewenst kunnen facturen nog handmatig worden aangeleverd via PBBackofficeWMOjeugd@peelenmaas.nl.

2.4 Reisbudget en bijdrage vanuit gemeente en %omzet netwerkpartners

Het proces en de doorontwikkeling van Hendig wordt mogelijk gemaakt door het reisbudget. De MDG Inhoud-Financiën heeft in september 2022 het reisbudget 2023 en de bijdrage vanuit gemeente en %omzet netwerkpartners bekrachtigd. De begroting van het reisbudget is opgebouwd uit de procesbegeleiding en de vergoeding voor deelnemers aan de expertisetenten, de monitoring, communicatie en overige kosten. De gemeente en de netwerkpartners dragen elk 50% bij aan het reisbudget van Hendig. De netwerkpartners storten een deel van hun omzet in het reisbudget. De bijdrage van de netwerkpartners is afhankelijk van de omzet in het jaar ervoor. MV pedagogische begeleiding **beheert het reisbudget**. Daarin stemmen ze af met John Mulder.

Reisbudget 2024

Begroting reisbudget 2024:	€ 100.000
Restant budget 2023:	€ <u>30.000</u>
Bijdrage 2024:	€ 70.000
Peel en Maas: 50%	€ 35.000
Deelnemers: 50%	€ 35.000 (o.b.v. omzet 2023)
Bijdrage te voldoen in termijnen	

Begroting reisbudget 2024: € 100.000

- Vergoeding expertisetenten: € 30.000
(€ 80 per uur / 25 bijeenkomsten / 15 uur per bijeenkomst)
- Bijeenkomsten (huur / catering / inspiratietoerke): € 10.000
- Monitoring: € 10.000
- Communicatie: € 10.000
- Procesbegeleiding : € 40.000

De bijdrage van de netwerkpartners is afhankelijk van de omzet in 2023.

2.5 Experts ontwikkelen mee in bedrijfsvoeringsaspecten Hendig

3. Hendig regelen: Bestuur, management, beleid en bedrijfsvoering

- Hendig bestendigen: Plan van aanpak bedrijfsvoeringsaspecten breed:
 - Backoffice en kwaliteit
 - Planning en control (financiën, inkoop)
 - Facilitair en informatiebeheer (ICT, juridisch, privacy)
 - Communicatie
- Hendig op weg naar volwaardig en evenwaardig alternatief in Peel en Maas
- Mogelijk leerexperiment
- Continue monitoring en stoomcursus Hendig
- Inspiratietoerke

Hoe gebruiken we dat?

- Hendig bestendigen in bedrijfsvoeringsaspecten
- Hendig op weg naar een volwaardig en evenwaardig alternatief in Peel en Maas
- Leerexperiment met het Ministerie van BZK
- Continue monitoring in reflecteren en leren en ontwikkelen
- Inspiratietoerke zorgt voor ruimte om (ingrediënten van) Hendig te bestendigen

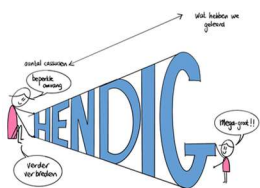

Voortbouwend op wat we in Hendig regelen hebben gerealiseerd ontwikkelen we in samenspraak met experts in bedrijfsvoering (in brede zin) verder op gebied van backoffice en kwaliteit, planning en control (financiën, inkoop), facilitair en informatiebeheer (ICT, juridisch, privacy) en communicatie. Met de accountant van de gemeente hebben we de werkprocessen in Hendig besproken.

Op gebied van privacy, informatietechnologie en gegevensbescherming hebben John Mulder en Ron Genders samen met experts werkzaam bij de gemeente de werkprocessen in Hendig ontleed. De privacy-vragen van de experts zijn besproken met vakmensen en inhoudelijke experts. Daaruit zijn de vragen beantwoord en belangrijke

punten opgelost. In elk geval is besloten dat we de optie om de deelnemende vakmensen aan de expertisetent een (algemene) geheimhoudingsverklaring uit gaan werken. De vraag op welke wijze we een besluit over de matchafspraken tussen het gezin, gezinscoach en hulpverlener binnen Hendig vastleggen wordt verder uitgezocht.

2.6 Aan de gang met continue monitoring Hendig

Voorstel:
Continue monitoring

Monitoring in Hendig vinden we belangrijk om te reflecteren en om van te leren en om mee te ontwikkelen. De opzet van het VJI-onderzoek en onze eigen monitoring vertalen we in een plan van aanpak voor de continue monitoring van Hendig. **Tellen en vertellen vinden we evenwaardig van belang** om te komen tot inzichten. De uitkomsten van hetgeen inwoners en vakmensen vertellen, zien en ervaren delen ze met elkaar om van te leren. Daarmee krijgen de werkwijze en het proces op casusniveau nieuwe impulsen.

De monitoring van Hendig doen we mede in relatie tot regionale sturing en inkoop, ervaringenonderzoek en doelmatigheid/doeltreffendheid. We hebben inhoudelijk gekeken WAT we nog toe kunnen voegen aan hetgeen in het administratieve systeem van de gemeente door gezinscoaches wordt vastgelegd. Dat is onder andere het evaluatieformulier van de expertisetent dat gezinnen en gezinscoaches met hun ervaringen gaan vullen.

Het berichtenverkeer geeft sneller inzicht in welke producten worden ingezet en de uitgaven. Storytelling, zoals de verhalen van inwoners en ervaringen van vakmensen, is belangrijk om het cijfermateriaal beter te interpreteren. We tekenen levensverhalen en ervaringen op. Momenteel doen we dit bij deelnemers aan de pilot Hoogbegaafdheid met Wil'skracht. In het ervaringenonderzoek gaan we dialooggesprekken groepsgewijs voeren met inwoners/gezinnen die gebruikmaken van Jeugdhulp en Wmo.

Stagiaire Eefke Smets heeft de afgelopen maanden onderzoek verricht naar de doeltreffendheid en doelmatigheid van Hendig. Zij doet aanbevelingen over het meten van doeltreffendheid en doelmatigheid. Dit biedt een goede basis voor de doorontwikkeling van de monitoring.

Vanuit al die input analyseren we jaarlijks zelf de toegevoegde waarde en het rendement van Hendig. De continue monitoring biedt een opmaat naar een businesscase/impactmeting (2 of 3-jaarlijks) samen met onderzoekers werkzaam bij onderzoeksbureaus, zoals Sofie en het Verwey-Jonker Instituut.

2.6.1 Rijksuniversiteit Groningen neemt Hendig onder de loep

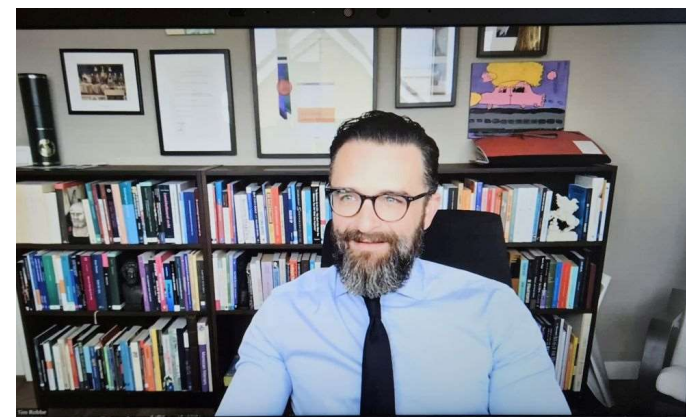
We participeren de komende vijf jaar naast JEP Veendam in een onderzoek van de Rijksuniversiteit Groningen. PhD Debora van Tricht verricht de komende vier jaar wetenschappelijk onderzoek naar ketensamenwerking en inkoop/aanbesteding in de Jeugdzorg. Dr. Aline Seepma en Dr. Paul Buijs begeleiden haar. Een klankbordgroep met landelijke experts denkt twee maal per jaar mee, zoals experts werkzaam bij Jeugdzorg Nederland, Nederlands Jeugdinstituut en Platform sociaal Domein. Het afstudeeronderzoek van Debora bevestigt de verworvenheden van de expertisetent. Zij neemt de inzichten mee in haar promotieonderzoek waarbij ze de rol van inkoop op samenwerking verder verkent.

2.6.2 Vertrouwen als sturingsinstrument

Twee dimensies vertrouwen

Tim Robbe maakt vertrouwen concreet in twee dimensies, te weten 'competentioneel' en 'intentioneel' vertrouwen. Competentioneel vertrouwen betekent dat alle partijen die betrokken zijn in de procesovereenkomst van elkaar menen dat iedereen doet wat die zegt en zegt wat die doet. Intentioneel vertrouwen is 'niemand waar ik zaken mee doe maakt misbruik op het moment dat die dat wel kan'.

Je moet vertrouwen sturen en deel uit laten maken van je samenwerking. Dan moet je dat objectiveren en normeren en meten en inzetten als sturingsinstrument. Van belang is dat je ziet dat het vertrouwen aanwezig is en dat iedereen daar hetzelfde idee bij heeft. Als het vertrouwen laag is dan moet je strenger zijn of meer toezicht houden. Als het vertrouwen hoog is kun je minder hard sturen.

Vertrouwen is een construct. Dit kun je objectief meten en daar kun je een norm van maken. Van belang is om periodiek het vertrouwen van de netwerkpartners in elkaar inclusief gemeente te meten. Op het moment dat netwerkpartners uit die meting bij herhaling onvoldoende scoren op de norm in contract dan betekent dat ontbinding.

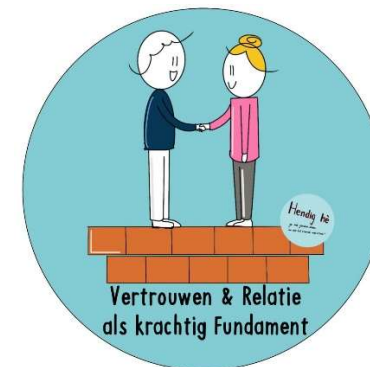
In de procesovereenkomst nemen we mee dat we anoniem periodiek meten hoe je naar elkaar kijkt op competentie en intentie qua vertrouwen. Op basis daarvan kunnen we de overeenkomst meer opschalen (sturender maken) of afschalen (minder sturender maken). Ervaringen van inwoners/gezinnen en vakmensen kunnen we daarin meenemen.

2.6.3 Stimulerend toezicht en handhaving in ontwikkeling

Vanuit het vertrouwen en relatie als krachtig fundament zijn we bezig met de ontwikkeling van een vorm van toezicht en handhaving die past in Hendig. We noemen dit stimulerend toezicht en handhaving. Weten wat er speelt (op casusniveau) is daarin essentieel. We sluiten daarin aan op wat we al doen in Peel en Maas.

Onderdelen aanpak van Stimulerend toezicht en handhaving:

- Gezinscoach als casusregisseur en basishulpverlener zorgt dat je de inzet van zorg kunt blijft volgen
- Doelmatigheid inzet ondersteuning, hulp en zorg. Nagaan of hulp daadwerkelijk is ingezet
- Relatiemanagement als basis. Bij een niet pluis gevoel of knelpunten schakelen gezinscoaches met coördinatoren. De coördinatoren gaan dan samen met gezinscoaches het gesprek aan met aanbieders
- Vertrouwen in vakmensen en in elkaar is groot goed In Hendig. Het Mandaat ligt bij vakmensen. We gebruiken vertrouwen als norm en sturingsinstrument

2.6.4 Levensverhalen input voor principes en wensen (en eisen)

De inzichten van levensverhalen van inwoners en de ervaringen van vakmensen leveren input die we gaan gebruiken in Hendig regelen en bestendigen. Naast de ingrediënten van Hendig vertalen we deze in principes en wensen (en eisen) om het doen vanuit de bedoeling te regelen en te bestendigen, zoals de gewenste houding, gedrag en expertise van vakmensen. Zo ontstaan er prikkels om de Positieve gezondheid, waaronder de Kwaliteit van Leven, van inwoners centraal te zetten.

3. Ontwikkelteam geeft samenwerkingsafspraken Hendig en Meedenkstructuur vorm

3.1 Ontwikkelteam

Om de verworvenheden en ingrediënten van Hendig te bestendigen geven we **samenwerkingsafspraken** vorm. In oktober 2024 is dit besproken in de MDG Inhoud-Financiën en is het Ontwikkelteam geformeerd.

Het ontwikkelteam is een afspiegeling van:

- eigenaren/vakmensen, managers, beleidsmedewerkers en experts vanuit bedrijfsvoering
- gemeente en (kleine en grote) netwerkpartners en
- soorten ondersteuning en jeugdhulp

De samenwerkingsafspraken richten zich:

- in eerste instantie op het bestendigen van Hendig Jeugd
- met een doorkijk naar de verbreding naar Hendig 18+ en normaliseren

Het streven is besluitvorming over de samenwerkingsafspraken in het najaar en de **ingangsdatum op 1 januari 2026**. Dit loopt synchroon met regionale aanbesteding Jeugdhulp. Dit geeft ons voldoende tijd om breed met ons mee te laten denken:

- inwoners/gezinnen en hun naasten en mensen met ervaringskennis (bijv. in een **Raad van Richting**)
- vakmensen en experts bedrijfsvoering

Andere reiskompanen en bestuurders/directies praten we bij tijdens een meeneemsessie in november 2025 en de gemeenteraad tijdens een raadscommissie sociaal domein in het najaar. Collega's van netwerkpartners (in de regio) nemen we op gepaste tijden mee tijdens inspiratiesessies.

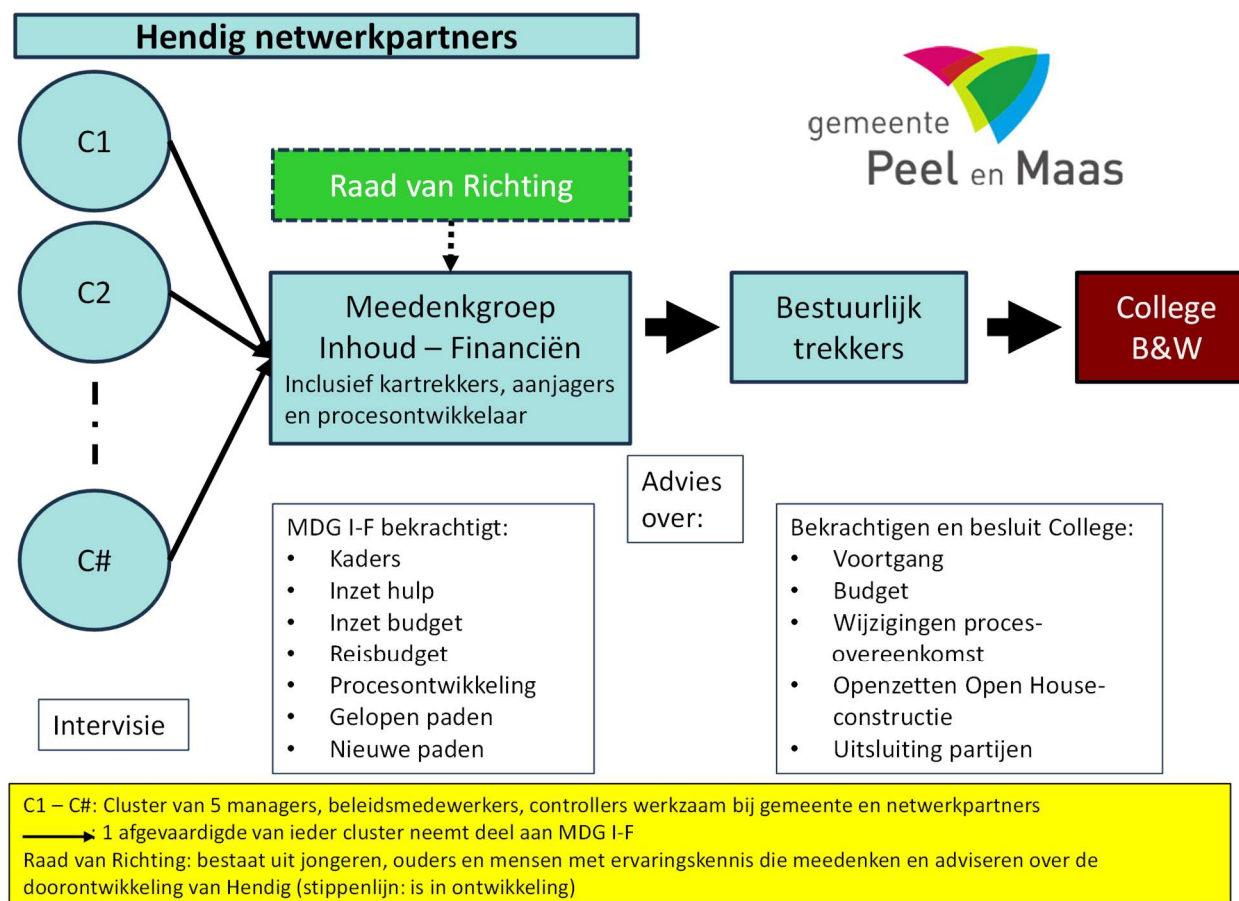
Op 13 juni 2025 overhandigde het Ontwikkelteam het kader van de samenwerkingsafspraken om Hendig te bestendigen aan wethouder Natasja Vaasen. Zij heeft het kader op 8 juli 2025 in het college van B&W besproken en het college heeft het kader vastgesteld.

3.2 Meedenkstructuur (systeemtaal: Regiestructuur)

Intervisiesetting, meedenkfunctie en adviserende rol

We vinden het van groot belang dat elke netwerkpartner de ruimte voelt en krijgt om van invloed te zijn op Hendig. Zo blijft iedereen betrokken bij de ontwikkeling van Hendig. Daartoe richten we een **Meedenkstructuur** in. Gebruikelijk wordt dit in systeemtaal regiestructuur genoemd.

Meedenkstructuur Hendig (Systeemtaal: Regiestructuur)

De Meedenkstructuur is schematisch weergegeven op de vorige pagina. De invulling van de Meedenkstructuur ontwikkelt zich in de praktijk. Deze wordt ingevuld via een **interviewsetting** van clusters van gemeente en netwerkpartners. Elk cluster bestaat uit 5 netwerkpartners die een mix vormen van ZZP-ers, kleinere en grotere netwerkpartners die verschillende soorten ondersteuning en jeugdhulp verlenen. De gemeente neemt indien gewenst aan ieder cluster deel. De interviewsessies vinden in beginsel tweemaal per jaar plaats. Bespreekpunten zijn de ontwikkeling, het proces en bedrijfsvoeringsaspecten van Hendig. Dat levert inzichten op die de MDG Inhoud-Financiën (MDG I-F) bespreekt.

Vanuit elk cluster wordt een netwerkpartner **afgevaardigd in de MDG I-F** die de netwerkpartners in het betreffende cluster vertegenwoordigd. Iedere netwerkpartner draagt hieraan bij. Eigenaren, managers, beleidsmedewerkers en controllers bemensen de clusters en de MDG I-F. Verder nemen kartrekkers, aanjagers en de procesontwikkelaar deel aan de MDG I-F.

De MDG I-F bekleedt de **Meedenkfunctie** en bekrachtigt daarin ontwikkelings-, procesmatige- en bedrijfsvoeringsaspecten van Hendig (kaders, inzet van hulp, inzet van het budget, reisbudget, procesontwikkeling, uitkomsten gelopen paden, start nieuwe paden). De MDG I-F vindt tweemaal per jaar plaats.

De MDG I-F heeft een **adviserende rol** over Hendig aan de bestuurlijk trekkers van de gemeente (wethouders Jeugd en Wmo). De bestuurlijk trekkers bekrachtigen de voortgang, het budget, wijzigingen in de procesovereenkomst, openzetten Open-House constructie en de uitsluiting van partijen. Het college van B&W neemt hierover een besluit.

Gemeente en netwerkpartners committeren zich door één of meerdere managers, beleidsmedewerkers en/of controllers af te vaardigen om deel te nemen aan de interviewsetting en de MDG I-F.

In de **procesovereenkomst** leggen we juridisch vast dat deelname aan de interviewsetting en aan de MDG I-F verplicht is. We gaan uiteraard uit van partnership en transparantie waarbij netwerkpartners zich indien gewenst verantwoorden naar elkaar toe.

3.3 Raad van Richting

De Raad van Richting bestaat uit jongeren, ouders en mensen met ervaringskennis die meedenken en adviseren over de doorontwikkeling van Hendig. Daarmee hebben ze rechtstreeks en evenwaardig invloed op de kaders en de inzet van hulp en budget.

Samen met de Raad van Richting bespreken we hoe ze dat gaan doen, welke positie ze in de Meedenkstructuur in willen nemen en hoe ze daarin gefaciliteerd willen worden. Verder bespreken we het belang van wat jongeren en jongvolwassenen voor elkaar kunnen betekenen o.a. door het delen van hun ervaringskennis. Dit hangt samen met de pijler Normaliseren.

Zodra de Raad van Richting bestaat wordt deze toegevoegd aan de Meedenkstructuur en tevens de rol die de Raad van Richting in de Meedenkstructuur heeft.

3.4 Reisgids Hendig

Het netwerk van reiskompanen is groeiende en in de afgelopen periode zijn nieuwe reiskompanen aangesloten en reiskompanen vertrokken. De Reisgids Hendig gaat in op de bedoeling, inhoud, proces, bedrijfsvoering, wat heb je nodig om mee te doen in de beweging). Zo raken nieuwe vakmensen en experts van management, beleid, procesontwikkeling en bedrijfsvoering vertrouwd met de ingrediënten van Hendig en geïnspireerd om te doen vanuit de bedoeling.

In de procesovereenkomst leggen we juridisch vast dat deelname aan de Reisgids verplicht is. We gaan uiteraard uit van partnership en transparantie waarbij netwerkpartners zich indien gewenst verantwoorden naar elkaar toe.

3.5 Bondig Kader, procesovereenkomst en Open House constructie

In het Bondig Kader voor de samenwerkingsafspraken is het plan van aanpak opgenomen hoe we ons 'klaarstomen' richting 1 januari 2026. Het Bondig Kader vormt de onderlegger voor de procesovereenkomst. Dit loopt via een Open House constructie.

De **procesovereenkomst** richt zich op de samenwerking binnen het proces van Hendig en niet op de samenwerking en hulpverlening op casusniveau. De afspraken over de inzet en de kwaliteit van Jeugdhulp bepaalt het gezin in samenspraak met de gezinscoach, als casusregisseur. Zij maken samen de match met de vakmensen die de passende hulp verlenen.

Het tekenen van de procesovereenkomst biedt overigens geen garantie op het verkrijgen van omzet in Hendig. De afspraken over de inzet van hulpverleners worden gemaakt op casusniveau. Het gezin bepaalt in samenspraak met de gezinscoach welke hulpverlener(s) de best passende hulp gaat (gaan) bieden aan de jeugdige en het gezin.

De **Open House constructie** staat korte tijd open en blijft NIET openstaan. Dit met de optie om de Open House constructie tijdelijk en kortdurend open te zetten om nieuwe netwerkpartners toe te laten die voldoen aan de voorwaarden (niet voorziene wijzigingen).

Via de website van de gemeente laten we weten dat we van plan zijn om samenwerkingsafspraken aan te gaan om Hendig te bestendigen in Peel en Maas. Degene die interesse heeft kan dat in de periode dat de Open House constructie open staat kenbaar maken.

4. Transformatie Jeugdhulp in Hendig geslaagd

Dat is wat we zien. De verworvenheden en ingrediënten van Hendig maken dat de systeemwereld in Hendig klaar is om de leefwereld te faciliteren **op casusniveau !!** Hendig is in Peel en Maas een volwaardig en evenwaardig alternatief naast regionale sturing en inkoop Limburg Noord

4.1 Leren van Hendig

Wat kunnen andere gemeenten en netwerkpartners leren van Hendig?

- Werk met integrale expertiseteams zonder concurrentie.
- Leg de mede regie bij de inwoners en gezinscoaches.
- Geef ruimte aan vakmensen.
- Houd administratieve lasten zo laag mogelijk.
- Werk vanuit vertrouwen, niet vanuit controle.

Han Goes (kartrekker Hendig Jeugd) verwoordt het zo: 'Een van de belangrijkste kenmerken van Hendig is dat we alle mandaat aan de hulpverleners geven. Iedereen in de keten faciliteert de hulpverlener. Met dat principe hou je niet zozeer het systeem overeind, maar de vakmensen.'

4.2 Hendig kopiëren gaat niet, de ingrediënten wel op je eigen manier en met je eigen DNA

Maaïke van der Aar (bestuurder FNV Jeugdzorg) vindt Hendig een goed voorbeeld dat navolging verdient. Het verbaast haar dat wij steevast zeggen dat Hendig niet te kopiëren valt. Dat komt mede doordat het DNA van de gemeente Peel en Maas medebepalend is voor de gedragenheid en ruimte die inwoners/gezinnen, vakmensen en experts krijgen, creëren en nemen. Het goede nieuws is dat ingrediënten van Hendig natuurlijk wel te integreren zijn in de lokale context van gemeenten en netwerkpartners.

4.3 Recept voor Hendig

Wat heb je nodig om met Hendig te starten en in de verdere trektocht? Dat recept ziet er als volgt uit:

- ✂ **MEN** neme een inspirator die het anders wil doen in Jeugd en daarin ambitie en lef toont, eigenwijs is en met de nodige humor en gevatheid mensen weet te raken
 - ☞ deze inspirator krijgt als kartrekker Hendig Jeugd de ruimte en het vertrouwen vanuit management, directie en bestuur om aan de trektocht te beginnen
 - ☞ de kartrekker zoekt managers en beleidsmedewerkers bij netwerkpartners die het ook anders willen en die een MeeDenkGroep Inhoud-Financiën (MDG I-F) vormen
 - ☞ samen bepalen zij de bedoeling en het kompas van de trektocht
- ✂ **MEN** voege experts toe die aanvullende kwaliteiten hebben op de expertise van de kartrekker en die als een team optrekken
- ✂ **MEN** beginne klein vanuit de praktijk op casusniveau
 - ☞ de MDG I-F weet vakmensen van de toegang, basisdiensten en die hulp verlenen te verleiden om volgens de bedoeling te doen
 - ☞ de MDG I-F creëert de ruimte en faciliteert de vakmensen in dat doen
 - ☞ het Hendig team creëert ontmoetingen waarin vakmensen, experts en andere reiskompanen de werkwijze en de verdere trektocht inkleuren
 - ☞ het Hendig team waardeert slimme vragen en nodigt vragenstellers uit om als expert mee te denken in het beantwoorden ervan
- ✂ **MEN** voege in de verbreding kartrekkers toe die pijlers, zoals Hendig 18+ en Normaliseren, stuwen
- ✂ **MEN** voege aanjagers toe die paden, zoals Hendig regelen en bestendigen, uitdiepen en verder brengen
 - ☞ de MDG I-F praat bestuurders, directies en raadsleden bij tijdens MeeNeemSessies
- ✂ **MEN** zette zich niet af tegen het regionale systeem
- ✂ **MEN** zoeke contact met landelijke experts en collega's en nodigt hen uit om inspiratie op te doen over de ervaringen in de trektocht
- ✂ **MEN** blijve de trektocht bewandelen met de bedoeling als richting en kompas waarbij de **sleutel** op **CASUSNIVEAU** ligt
- 👏 **MEN ontwikkelt met elkaar een passend alternatief**

Ons devies is: ga het gewoon doen en doe het vooral met elkaar!

En dan krijg je

Hendig zorgt voor blije mensen !

Bijlage. Hendig huishoudboekje

Hendig huishoudboekje

Datum: 28-3-2024

Totaal Zorgkosten Hendig Jeugd	
2019	€ 7.235
2020	€ 55.137
2021	€ 287.986
2022	€ 633.221
2023	€ 950.874
2024	€ 1.250.823
	€ 3.185.276

2024 Hendig jeugd - prognose per product:		
JB-01	Spec. GGZ	€ 161.107
JB-02	Basis GGZ	€ 65.940
JB-03	Individuele behandeling	€ 119.270
JB-04	Individuele begeleiding	€ 363.200
JB-05	Dagbehandeling groep	€ 59.385
JB-06	Diagnose	€ 73.727
JB-07	Expertisecentrum	€ 0
JB-08	Overige	€ 192.921
JB-09	Begeleiding groep	€ 106.504
JB-10	Verblijf	€ 108.770
		€ 1.250.823

Totaal Zorgkosten Hendig 18+	
2023	€ 0
2024	€ 158.648
	€ 158.648

2024 Hendig 18+ - per product	
Individuele begeleiding	€ 71.815
Dagbesteding - begeleiding groep	€ 67.967
Overige	€ 18.866
	€ 158.648

TARIEVEN HENDIG -JEUGD v.a. 01-07-2024		
JB-01	Specialistische GGZ	€ 140
JB-02	Basis GGZ	€ 120
JB-03	Individuele behandeling	€ 95
JB-04	Individuele begeleiding	€ 80
JB-05	Dagbehandeling groep	€ 25
JB-06	Diagnostiek	€ 100
JB-07	Expertisecentrum	€ 80
JB-08	Overige	divers
JB-09	Dagbesteding / -begeleiding groep	€ 18
JB-10	Verblijf	€ 200

TARIEVEN HENDIG-18+		
MH-04	Individuele begeleiding	€ 70
MH-08	Overige	variabel
MH-09	Dagbesteding / begeleiding groep	€ 18

